

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik IX.

Celovec, petek, 10. september 1954

Štev. 36 (646)

Vprašanje zaposlitve in brezposelnosti v Avstriji

V gospodarskem razvoju vsake države igrajo v teku enega leta kakor tudi v daljših dobah spreminjajoče se številke zaposlenih in brezposelnih ter vsakokratno razmerje med temi številkami pomembno vlogo. Vedno je bilo tako, da so se gospodarski krogi, torej »delodajalci« bahali s številkami zaposlenih kot z merilom za gospodarski procvit države, kadar so te številke naraščale, medtem ko so delavska zastopstva — delavske zbornice in sindikati — upravičeno opozarjala na zgovorne številke o brezposelnosti, ki so bile še vedno visoke, kljub večjemu številu zaposlenih.

Minuli teden so Glavna zveza avstrijskih ustanov za socialno zavarovanje in deželni delovni uradi objavili številke o zaposlenosti in brezposelnosti v Avstriji in njenih posameznih zveznih deželah s stanjem od konca avgusta odnosno 1. septembra letos. Iz tozadavnega poročila je razvidno, da je 1. septembra bilo na celotnem ozemlju republike zaposlenih 2.051.865 ljudi. To število je najvišje v vseh povojnih letih, ker je preseglo celo rekordno stanje v novembru 1951 za okoli 800 ljudi. Samo v teku meseca avgusta je število zaposlenih naraslo za 20.688; največje prirastke izkazuje gradbena stroka in tujski promet, medtem ko v kmetijstvu navzlic splošnemu naraščanju števila zaposlenih to število le upada.

Brezposelnih so s 1. septembrom našteali 98.494, od katerih je okoli 42% moških in okoli 58% žensk. Ta številka je zanimiva zlasti z dveh strani: enkrat je po novembru leta 1951 prvič spet padla pod 100.000, po drugi strani pa izkazuje več brezposelnih žensk kot moških, kar je običajno obratno. Največ brezposelnih je še vedno na Dunaju, medtem ko številka 3.406 za Koroško gotovo ni previsoka. Po poklicih je brezposelnost še najmočnejša med vsakovrstnimi pomožnimi delavci, in sicer znaša skoraj 12% od vseh brezposelnih.

K vprašanju zaposlitve in brezposelnosti v Avstriji je na osnovi objavljenih številke zavzel stališče generalni tajnik

Avstrijske Zveze sindikatov, socialistični narodni poslanec Proksch. Dejal je, da ob razveseljivem dejstvu padca števila brezposelnih pod 100.000 še vedno ostane problem, kako doseči trajnost takega razvoja. Opozoril je na potrebo zajeziiti zimsko brezposelnost, ki slej ko prej grozi v nezmanjšani meri, z enakomernostjo porazdelitve dela — zlasti v gradbeništvu — na vse mesece v letu. Sedaj poleti čisto primanjkuje delovne sile in morajo delavci delati ogromno nadur, v zimskem času, ko bi s smotrnim načrtovanjem lahko nadaljevali marsikatera dela tudi v gradbeništvu, pa vedno spet narašča brez-

poselnost do malone astronomskih števil. Čeprav objavljene številke govore o tačas sijajnem — napram prejšnjim letom — položaju na delovnem trgu v Avstriji, dejanska situacija le ni tako rožnata: s temi številkami namreč še niso upoštevani to in prejšnje leto šole prosti mladinci, ki niso mogli in še ne morejo najti primerne učnega mesta. Na koncu je narodni poslanec Proksch pozval odgovorne kroge, da boj proti prihajajoči zimski brezposelnosti začnejo čimprej — že sedaj —, ker večji uspeh v tej smeri ne bo le v korist delojemalcem, ampak celotnemu gospodarstvu v državi.

Izletnikom na Ostrožno

Vsem tistim, ki se bodo udeležili izleta na veliko proslavo »Štajerska v borbi« na Ostrožnem pri Celju, sporočamo, da bo odhod avtobusov iz Celovca v soboto, dne 18. septembra ob 14.30 popoldne izpred Gasometergasse 10. Podjunci lahko pričakajo avtobus pred kolodvorom v Sinči vasi, od koder bo odpeljal ob 16.10 uri, tako da imajo tudi udeleženci iz Železne Kaple možnost odhoda s prvim popoldanskim vlakom.

Hitite s prijavi! Vsak udeleženec naj takoj pošlje svoj osebni dokument, potni list ali osebno izkaznico (Identitätsausweis) z izpolnjenimi vprašalnimi polami za vizo na naslov:

Zveza koroških partizanov,
Celovec, Gasometergasse 10.

Predsednik republike Turčije na obisku v FLRJ

Teden dni od 1. septembra, ko je prišel z jahto »Savarona« na Reko, se je predsednik republike Turčije Djelal Bayar mudil na državnem obisku v Jugoslaviji. S tem se je odzval povabilu, ki mu ga je maršal Tito izročil ob svojem obisku v prijateljski Turčiji. Predsednika Bayara so spremljali visoki turški državni funkcionarji.

Iz Reke je Djelal Bayar odpotoval še isti dan v Beograd, kjer se je mudil do nedelje. Med njegovim bivanjem v Beogradu

je bilo več slavnostnih sprejemov, ki so jih visokemu gostu na čast priredili jugoslovanski državniki, pa tudi Djelal Bayar je priredil sprejem v turški ambasadi. V soboto je bila v dvorani Srbske akademije znanosti in umetnosti slovesna promo-

cija predsednika Turčije za častnega doktorja pravnih ved na beograjski univerzi. Djelal Bayar si je ogledal tudi vojni muzej in je v nedeljo prisostvoval veliki vojaški paradi, prirejeni njemu na čast. Maršal Tito je odlikoval člane njegovega spremstva za njihove posebne zasluge pri razvijanju prijateljstva med Turčijo in FLRJ.

Po štiridnevem bivanju v Beogradu je predsednik Turčije skupno z maršalom Titom odpotoval v Sarajevo in odtod preko Zenice in Zagreba v Slovenijo. Povsod je bil slovesno in navdušeno sprejet od ljudskih množic in državnih funkcionarjev posameznih ljudskih republik. Po obisku v Ljubljani in na Gorenjskem je spet odpotoval preko Postojne, Opatije in Pulja na Brione, od tam pa včeraj nazaj v svojo domovino.

Obisk predsednika turške republike je ponovno okrepil in podčrtal prijateljske vezi med narodi na evropskem jugovzhodu, ki so sklenili šele nedavno trdno zavezništvo za obrambo svoje samostojnosti in za ohranitev miru v svetu.

Nezadovoljstvo z Adenauerjem

V Zapadni Nemčiji se po polomu evropske obrambne skupnosti, ki je v glavnem prizadejala Nemčijo in njen bodoči razvoj, vedno bolj pojavlja tudi nekakšno nezadovoljstvo z zunanjo politiko, ki jo vodi Adenauerjeva vlada ter v ožjem smislu zvezni kancler Adenauer sam, ki je hkrati tudi svoj lastni zunanji minister.

Predvsem se slišijo mnenja, da se je Adenauer usmeril preveč enostransko na Zapad in da v zasledovanju ameriške linije pri uresničevanju bodoče Evrope noče videti nobenih drugih faktorjev. Z ozirom na evropsko obrambno skupnost konkretno pa nekateri pravijo, da je Adenauer zahteval preveč in zato da ni dobil ničesar.

Posebno ostra v napadih na Adenauerja je tako imenovana Svobodna demokratična stranka, ki sicer sodeluje v sedanji zapadnonemški vladi, bi pa, kakor da slutiti zadržanje njenih predstavnikov, hotela svoj vpliv še povečati. Največje nezadovoljstvo se pri omenjeni stranki kaže v pogledu na zunanjo politiko in je njen član, sedanji minister za stanovanjske

Opozorilo staršem

Vse starše otrok, ki bivajo v počitniški koloniji v Malinski, opozarjamo, da se skupina vrača v soboto, dne 11. septembra z vlakom, ki prispe ob 4.07 uri zjutraj v Področčico.

Zveza slovenskih žena

Deželni glavar Wedenig odlikovan

Zvezni prezident dr. Theodor Körner je odlikoval deželnega glavarja za Koroško Ferdinanda Wedeniga z velikim Zlatim častnim znakom z zvezdo za zasluge za republiko Avstrijo.

Isto visoko odlikovanje so prejeli tudi deželni glavarji Štajerske, Solnograške in Predarlske. Odlikovanja je štirim odlikovanim deželnim glavarjem v sredo izročil zvezni kancler ing. Raab, ki je v kratkem nagovoru podčrtal njihove za sluge za avstrijsko republiko odnosno za posamezne zvezne dežele.

Kaj bo s Formozo?

Med LR Kitajsko in Formozo, kjer ima svoj sedež Čangkajšek s svojo nacionalistično vlado ter vojsko, se vrstijo že več let manjši spopadi, ki kažejo, da je ta otok zelo važnega pomena tako za Kitajsko kakor tudi za Ameriko, v katere imenu ga Čangkajšek dejansko še brani. Posebno za Kitajsko je razumljivo, da se na razne načine poteguje za Formozo, ker spada v njeno področje še cela vrsta manjših otokov tik ob kitajski celine, kar zelo moti razvoj kitajske obalne plovbe.

Zadnje dni pa je prišlo na tem področju do prvega resnejšega spopada, ko je kitajsko topništvo izstrelilo več tisoč granat na otok Kvemoj, ki je v rokah Čangkajške in leži le nekaj 9 kilometrov od kitajske celine. Pri tem napadu je bil popolnoma uničen velik plavajoči dok, poškodovanih pa večje število nacionalističnih ladij. Kmalu po napadu kitajske artilerije je odgovorilo Čangkajškovo letalstvo, ki je bombardiralo kitajsko pristanišče Amoj ter povzročilo precejšnjo škodo.

Izgleda, da je ta spopad nekakšen začetek reševanja vprašanja Formoze, kajti znano je, da je Kitajska že ponovno napovedala osvoboditev tega ozemlja. Komentarji o spopadu so razumljivo zelo različni, vsi pa mu pripisujejo veliko važnost, ker domnevajo, da bi kakršna koli zaostritev na tem področju utegnila zajeti tudi ameriške oborožene sile, ki oficijelno varujejo Formozo. Prav tako so različna tudi mnenja o tem, kaj je Kitajsko dovedlo do tega, da je pričela s obstreljevanjem otoka Kvemoj. Nekateri menijo, da bi LR Kitajska rada zvedela, kako bodo reagirali v Washingtonu, kjer stalno pravijo, da bo v primeru ogrožanja Formoze takoj stopila v akcijo tudi ameriška vojska. Mnenje drugih se vrti okoli obrambne konference za jugovzhodno Azijo v Manili, katero da je Kitajska s tem napadom hotela opozoriti naše. Še najbolj verjetna pa bo tretja teza, ki pravi, da si Kitajska pač skuša osvojiti male otoke na tem področju.

Naj bo tako ali drugače, vsekakor pa je gotovo, da napad na otok Kvemoj ni bil izveden iz gole radovednosti, marveč je najbolj verjetno, da gre tokrat za prvi resnejši korak LR Kitajske v tej smeri.

Tuje vojaške sile zapuščajo Korejo

Pred nedavnim je bilo objavljeno sporočilo ameriške vlade, da bodo odtegnili iz južne Koreje štiri izmed šestih ameriških divizij, kar je vzbudilo v južnokorejskih vladnih krogih precejšnjo zaskrbljenost. Zdjaj pa je sklenila tudi LR Kitajska, da umakne iz Severne Koreje sedem svojih divizij.

Pakt za jugovzhodno Azijo podpisan

V glavnem mestu Filipinov Manili so ZDA, Velika Britanija, Francija, Avstralija, Nova Zelandija, Pakistan, Filipini in Tajlandija minulo sredo podpisale pakt za jugovzhodno Azijo. Indija in Indonezija, dve izmed najpomembnejših držav jugovzhodne Azije, sta že svojčas odklonili svoje sodelovanje v tem paktu, ki da ne služi pomiritvi na Daljnem vzhodu. Pristop je odklonila tudi Japonska.

Zagrebski velesejem - pregled jugoslovanske proizvodnje

Koncem preteklega tedna je bil v Zagrebu slovesno odprt osmi povojni mednarodni velesejem, največja tovrstna razstava v Jugoslaviji, ki je velikega gospodarskega pomena tudi za številne sosednje države, med njimi posebno za Avstrijo, katero prištevajo med »tradicionalne udeležence« velesejma. Jugoslavija ima sicer letno precejšnje število najrazličnejših gospodarskih razstav po raznih mestih posameznih republik, toda velesejem je le eden, Zagrebski velesejem, ki ga lahko prištevamo med pomembne mednarodne prireditve v Evropi. O tem govori tako njegova razsežnost glede razstavljenega blaga, kakor tudi njegova vsakoletna udeležba iz domačih republik ter iz inozemstva.

Letošnji Zagrebski velesejem daje poseben poudarek hitremu napredovanju jugoslovanskega gospodarstva ter prikazuje nadaljnji razvoj jugoslovanskih proizvodnih možnosti, ki se zrcalijo tudi v utrjevanju gospodarskih stikov Jugoslavije z drugimi državami. Zato pa je tudi udeležba iz inozemstva tako številna ter je še prav posebno razveseljivo dejstvo, da je kar 16 evropskih in prekomorskih držav, ki sodelujejo na velesejmu kot razstavljalci. Med njimi zavzema eno izmed prvih mest Avstrija, ki je zastopana s kakšnimi 130 podjetji, medtem ko se je okoli 30 podjetij moralo udeležbi odpovedati vsled pomanjkanja prostora. Avstrijska podjetja prikazujejo predvsem kvalitetne proizvode težke industrije, stroje, elektro-opremo ter opremo za turistične obrate, za kar vlada v jugoslovanskih gospodarskih krogih nenavadno veliko zanimanje.

Domačih jugoslovanskih podjetij je na

velesejmu zastopanih nad tisoč ter so napolnili polovico celotnega razstavnega prostora, ki meri po zopetni razširitvi letos že okoli 30.000 kvadratnih metrov, kljub temu pa še ne more zadostiti vsem potrebam. Pogled na razstavne objekte jugoslovanskih podjetij zgovorno priča, da je razvoj jugoslovanskega gospodarstva po ogromnih težkočah dosegel tisto stopnjo, ko se že vedno bolj uspešno lahko vključuje v blagovno izmenjavo tako na notranjem kakor tudi na svetovnem trgu. Poudariti pa je treba, da je vse to rezultat zavestnega prizadevanja ljudske oblasti in delovnih ljudi Jugoslavije, da odpravijo zaostalost svoje domovine.

Bogati in pestri prikaz izdelkov in pridelkov jugoslovanske industrije, kmetijstva ter obrtnih podjetij ni zanimiv le za domače obiskovalce, marveč vzbuja mno-

go zanimanja tudi pri tujcih, ki si šele ob taki priložnosti morejo ustvariti primerno sliko o uspehih, kakršne so si s požrtvovalnimi prizadevanji priborili jugoslovanski narodi. Poudarjajo, da vzbuja razstava v Zagrebu posebno velik interes med gospodarskimi krogi dežel Bližnjega vzhoda, od koder so že pred pričetkom velesejma napovedali obisk gospodarskih organizacij.

Letošnji osmi Zagrebski velesejem, ki je nedvomno največja povojna tovrstna prireditev v Jugoslaviji, izraža splošno prizadevanje Jugoslavije, povečati mednarodno sodelovanje tako na gospodarskem kakor tudi na ostalih področjih, kar ji bo — sodeč po dosedanjih uspehih — tudi uspelo.

Zagrebski velesejem bo trajal do torka, dne 14. septembra.

Avstrijska trgovina z lesom

Avstrija omejuje izvoz okroglega lesa. Med podjetniki lesne trgovine na Koroškem, Salzburškem in Štajerskem so nesoglasja zaradi dodelitve kontingenta hlodovine, ki je določeno za izvoz. Italijanski lesni trgovci zahtevajo povišanje kontingenta hlodovine in grozijo, da drugače ne bodo kupovali desk v določeni višini. Prav tako zahtevajo avstrijski trgovci, da se kontingent hlodovine za Italijo poviša.

V prvem polletju 1954 je Avstrija izvozila 1,6 milijona kubičnih metrov žaganega lesa. V juliju je izvoz znašal 294.141 kubičnih metrov, junija pa 320.210 kubičnih metrov. V Italijo je Avstrija izvozila v juliju 135.434 kubičnih metrov, v ju-

niju pa 129.380 kubičnih metrov. V Nemčijo so v juliju izvozili več lesa kakor prejšnji mesec in sicer v juliju 95.302, v juniju pa 89.777 kubičnih metrov. Izvoz hlodovine je v juliju dosegel 14.601, v juniju pa 19.104 kubičnih metrov.

Spet trgovinski stiki med FLRJ in SZ

Prizadevanje FLR Jugoslavije za sodelovanje z vsemi državami na osnovi enakopravnih odnosov je v zadnjem času privedlo tudi do ponovnih trgovinskih stikov z državami sovjetskega bloka in s Sovjetsko zvezo samo. Kakor poročajo tuje časopisne agencije, je te dni prišla v Beograd veččlanska trgovinska delegacija iz Sovjetske zveze, ki s predstavniki jugoslovanske zunanje trgovine razgovarja o ponovni vzpostavitvi jugoslovansko-sovjetskih trgovinskih odnosov.

Leta 1948, kmalu po objavi kominformske resolucije, je Sovjetska zveza trgovinske odnose s FLRJ ukinila. Od tedaj si je Jugoslavija vzpostavila dobre trgovinske zveze z drugimi državami sveta, zlasti z evropskim Zapadom in tudi z ZDA. Svoje gospodarstvo je morala tedaj popolnoma preusmeriti, da se je izognila hudim težavam.

Danes je jugoslovansko gospodarstvo utrjeno, kominformovska blokada se je docela izjavila in sedaj so tudi na Vzhodu spet uvideli koristnost gospodarskih stikov z Jugoslavijo. Vendar vzpostavitev teh stikov ne bo povsem enostavna, ker se bo Jugoslavija varovala sprejeti kakršne koli pogoje, ki bi utegnili ponovno ogroziti njeno gospodarsko neodvisnost. Razen tega pa za kominformovske države tudi še vedno velja jugoslovanska prepoved izvoza surovin, ki so uporabljive v vojaške namene. Prav za take surovine pa se bo sovjetska gospodarska delegacija verjetno zanimala.

Življenjska raven poprečne ameriške družine se dviga

Da v Ameriki bogastvo narašča, ni nič novega. Večajo se osebni dohodki tistih, ki so že bili deležni tega bogastva, v zadnjih letih pa ugotavljajo, da se naraščajoči celokupni dohodki porazdeljujejo tudi na čedalje večje število državljanov. Dr. Artur Burns, predsednik sveta gospodarskih svetovalcev predsednika Združenih držav, je imenoval večjo porazdelitev dohodkov v Združenih držav »eno največjih socialnih revolucij v zgodovini«. Vsekakor je to povsem svojevrstna revolucija.

Zanesljivi statistični podatki izkazujejo namreč, da se je prvič delež ameriških družin z bruto-dohodki med 3.000 in 7.500 dolarji letno dvignil od 36% v letu 1947 na 52% v letu 1953, delež družin z dohodki pod 3.000 dolarji letno pa je nasprotno padel od 59% v letu 1947 na 37% v letu 1953; in da se je drugič v zadnjih 25 letih življenjska raven poprečne ameriške družine, preračunano na dejanske dohodke, dvignila za eno tretjino.

K temu je pripomoglo povečanje proizvodnje, ki se je po letu 1929 dvignila za 2 do 3 odstotke letno, v letih po drugi svetovni vojni pa še mnogo bolj kot v prejšnjih dveh desetletjih. S povečanjem produktivnosti so se — spet po statistiki razvidno — napram drugim dohodkom (kot dividendam, obrestim in rentam) delavske plače hitreje dvigale. Na novo uvedeno obdavčenje osebnih dohodkov po načelu: čim večji dohodek, tem višja davčna stopnja, pa je prav tako doprineslo k takemu razvoju.

Značilen je dvig življenjske ravni poprečne ameriške družine v zadnjih 25 letih. Poprečni dejanski dohodek ameriške družine je lansko leto znašal 4863 dolarjev proti 3636 dolarjev v letu 1929. To pomeni, preračunano na kupno moč dolarja iz leta 1953, da se je v tem času življenjska raven poprečne ameriške družine dvignila za 33 odstotkov.

Gospodarstveniki računajo dvig življenjske ravni z dvigom stvarnih dohodkov. Od leta 1929 do 1953 se je število družin v Združenih državah dvignilo za 43%, od 35,5 milijona na 51 milijonov, a njihovi skupni stvarni dohodki so narasli od 129 milijard na 248 milijard dolarjev, to je za več kot 95%.

Dohodki raznih skupin ameriških družin se glede na zaposlitev in poklic družinskih članov med seboj zelo razlikujejo. Delavci, ki so zaposleni neposredno v proizvodnji, so v ameriški manufakturni industriji zaslužili leta 1929 povprečno

1300 dolarjev letno, leta 1953 pa 3721 dolarjev letno, to je 186% več. Če pa upoštevamo spremembe cen, do katerih je prišlo med letom 1929 in letom 1953, se je kupna moč povprečnih delavčevih dohodkov v tem času dvignila za 55%. Neizpodbitno dejstvo je, da se je kupna moč dohodkov povprečnega ameriškega delavca, zaposlenega v manufakturni industriji, še bolj dvignila po izbruhu korejske vojne. Po statistiki ministrstva za delo je znašala februarja leta 1954 povprečna tedenska plača tovarniškega delavca — brez odbitkov za zvezne davke ter prispevka za socialno zavarovanje — 70,53 dolarja proti 66 dolarjev leta 1950, pred izbruhom korejske vojne.

KANADA - dežela hitrega razvoja

V 16. stoletju so bili Francozi prvi Evropejci, ki so se za stalno naselili na ozemlju današnje Kanade. Kmalu nato si je severni del ozemlja pridobila angleška družba Hudsonovega zaliva. Vendar se je Anglija vedno bolj širila in izpodrivala prvotne priseljence. Konflikti med francoskimi in angleškimi doseljenci so bili vedno bolj pogosti in so se stalno nadaljevali vse do leta 1763, ko si je Anglija osvojila vso deželo. Prvotne štiri province (Ontario, Quebec, Nova Scotia, Novi Brunšvik) so bile leta 1867 združene v britansko Severno Ameriko, ki je dobila podobno ureditev kot jo je imela doma Anglija. Kasneje so se ji pridružile še druge province in kot zadnja, t. j. 10. provinca leta 1949 Nova Fundlandija.

Kanada je britanski dominion, ki ima guvernerja kot zastopnika angleškega kralja ter parlament, ki je sestavljen iz dveh zbornic: senat ter spodnjo zbornico. Geografsko zavzema Kanada — z izjemo Aljaske — vso severno polovico Severne Amerike ter meri 9.610.000 km² in šteje okoli 14 milijonov prebivalcev, katerih število kaj hitro narašča. Prvotnih prebi-

valcev (Indijancev in Eskimov) je le še okoli 125.000. 50% sedanjih prebivalcev je po poreklu iz Velike Britanije, 30% iz Francije, ostalih 20% pa tvorijo večinoma razni evropski narodi. Kanada spada med redko naseljene pokrajine, saj pride na 1 km² v največjem delu dežele komaj 1 prebivalec. Gosteje je naseljen samo južni pas, kjer so prirodne gospodarske osnove

ugodnejše. V tem pasu živi marsikje več kot 100 ljudi na 1 km².

Kanada je visoko razvita industrijsko-agrarna dežela. 26,2% prebivalcev se ukvarja s kmetijstvom, gozdarstvom, ribolovom, 22,5% z rudarstvom in industrijo, 4,7% z gradnjo, 0,5% z elektriko, 11,9% s trgovino, 5,6% s prometom, 28,6% z ostalimi posli in javnimi služba-

PO ŠIRNEM SVETU

Pariz. — Po odklonitvi pogodbe o Evropski obrambni skupnosti v francoskem parlamentu je Mendes-France moral preosnovati svojo vlado, ker so ministri-radikalci podali ostavko. Skupno sedem ministrskih položajev je bilo na novo zasedenih. Zadnji je bil imenovan za državnega tajnika za notranje zadeve neodvisni poslanec iz francoske Zaprane Afrike, črnc Joseph Conombo.

Peking. — Na nedavnih volitvah v prvi ustavodajni kongres Ljudske republike Kitajske je bilo izvoljenih 1136 predstavnikov petindvajsetih kitajskih pokrajin, Tibeta, avtonomne Zunanje Mongolije in nadaljnjih 14 avtonomnih občin, ki so pod neposredno upravo centralne vlade. Kitajska vojska je izvolila v kongres 60 svojih poslancev, 30 poslancev pa zastopa v tujini živeče Kitajci, tako da šteje prvi vsekitajski ustavodajni kongres skupno 1226 poslancev.

Capetown. — V pokrajini Capetown (Kapstadt) Južnoafriške unije, ki je britanski dominion, je pokrajinski svet sklenil, da njegovim članom ne bo več treba zaprisegati zvestobe britanski kraljici. Prav tako ne bodo več dajali lojalnostnih izjav in se ne počutili več kot člani »Empira«.

Koper. — Obalna straža v jugoslovanskih teritorialnih vodah je spet zalotila dve italijanski ladji pri nedovoljenem ribolovu. Kapitana obeh ladij so izročili koprskemu sodišču. Eden izmed njiju se bo moral že v drugič zagovarjati zaradi nedovoljenega ribolova v jugoslovanskih vodah.

London. — Britanska kraljica Elizabeta II. je povabila cesarja Haila Selasia na obisk v Veliko Britanijo, kjer je tudi živel kot begunec, ko je fašistična Italija podjarmila njegovo deželo.

Fes. — Pri nemirih v Maroku je bilo v mesecu avgustu ubitih 162 ljudi, od teh 130 domačinov in 32 Evropejcev. Ranjenih je bilo v istem času 134 Evropejcev in 331 domačinov.

mi. V Kanadi se je močno razvilo mehanizirano kmetijstvo in to posebno na zapadu, kjer pridelujejo 6% svetovne proizvodnje pšenice. Proizvajajo še oves, rž, sladkorno peso, krompir, tobak, hmelj, oljno repico itd. Lepo razvito je tudi sadjarstvo, saj so kanadska jabolka svetovno znana. Rudarstvo razpolaga z velikimi množinami premoga, ki pa je slabše kakovosti. Med zadnjo svetovno vojno pa so odkrili ogromne zaloge železa, ki spadajo po svoji kakovosti in količini med najpomembnejše v Severni Ameriki. Na zapadu ima velike količine zlata, srebra, platine, niklja, bakra, svinca in cinka. Niklja proizvaja nad 80% vse svetovne proizvodnje. V pridobivanju zlata in srebra pa je na tretjem mestu na svetu. V proizvodnji jekla je peta v kapitalističnem svetu. Zelo važna je njena proizvodnja urana, ki se uporablja za pridobivanje radija in atomske energije. Ta važna surovina se nahaja na severu ob Velikem Medvedjem jezeru. Zaloge »Belega premoga« pa so neizčrpne. Električna energija je tu najcenejša na svetu. Kanada je nadalje najmočnejši proizvajalec časopisnega papirja na svetu in drugi svetovni proizvajalec aluminija. Od druge svetovne vojne dalje je bila v Kanadi najbolj razvita proizvodnja industriji potrebnih surovin, ki jih ta dežela izvažala. Kanada je ena sama velika izvozna organizacija za surovine in nekatere industrijske ter poljske pridelke. Zato ji razumljivo ni potrebna nestrokovna delovna sila, marveč čim boljši strokovnjaki v industriji, ki se naglo razvija. Mora pa v glavnem upoštevati kovinske in tekstilne izdelke, premog in nafto.

Čeprav je Kanada britanski dominion, je njeno gospodarstvo tesno povezano z ZDA. Do sredine leta 1951 so investirale ZDA v Kanadi blizu 7 milijard dolarjev. Mnogi pravijo, da bo kaj kmalu Kanada postala druga izdaja ZDA, če bo tudi v prihodnje tako hitro napredovala kakor doslej. ZDA zavisno gledajo, kako vrednost kanadskega dolarja nenehoma narašča, tako, da ima na svetovnem denarnem trgu že čvrstejšo tendenco od močnega ameriškega, kar je vsekakor najboljši znak za industrijski razcvet kanadskega narodnega gospodarstva.

Več knjig v naše domove!

Z nezadržano naglico gre čas svojo pot. Poletje bo kmalu vzelo slovo. Sledila bo jesen in takoj bo prišel zopet zimski čas. Kratkim zimskim dnem bodo sledili dolgi zimski večeri, ko bo sedela družina zbrana na zapečkih v toplih sobah. Dela ne bo dosti. Res, dolgočasno bi bilo sedeti brez vsakega dela. Za razvedrilo je treba skrbeti.

Dobra knjiga bo zopet tista, ki bo prinašala življenje v zasnežene vasi, poživila razpoloženje in vedrila duh. Lepe navade srečamo po naših domovih. Vsa družina, zbrana okoli enega izmed družinskih članov, pozorno posluša zanimivo zgodbo, ki jo ta bere. Drugi zopet se umakne rajši v kot in sam bere povesti, romane ali pesmi, ki so jih napisali mojstri slovenske besede. Lepo je tako razvedrilo!

Mnogokrat pa se na žalost zgodi, da ni primerne knjige pri roki. Še slabše je, če sploh manjka knjig, ker v takih primerih sploh brati ne začnemo. V nobeni hiši naj ne manjka slovenskih knjig! Naš materni jezik je treba gojiti in to nam je možno samo preko dobrega čtiva.

Premalo mislimo na nakup knjig. Še slabše pa je, če mislimo, da je kupovanje knjig nepotrebno zapravljjanje denarja. Nasprotno, današnji svet zahteva od sle-

hernega človeka neko širše obzorje in splošno razgledanost. Vse to pa nam zopet nudijo knjige. Knjiga nas uči in vzgaja. Zato izkoristimo vsako priliko in se posvetimo knjigam. Ko pridemo v Celovec, se kdaj oglasimo tudi v naši slovenski knjigarni in si oglejmo bogato zalogo najrazličnejših knjig. Prav lahko se nam bo odločiti za nakup te ali one knjige. Misliti pa seveda ne smemo samo nase. Naši potomci, otroci, naj dobijo v roke mladinske knjige, ki jim bodo v veliko pomoč pri učenju slovenske besede. Šola daje osnove, domače berilo pa te osnovne pridobitve pogloblja in utrjuje. Prav iz teh razlogov ne bodimo preveč ozkosrčni pri nakupu knjig.

Navadimo se večkrat obiskati knjigarno in si na ta način obogatimo svojo lastno knjižno zbirko, ki nam bo v veselje in ponos, zimski večeri pa bodo kratkočasni, a vendar plodonosni.

Ob vsakem obisku Celovca imejmo v načrtu tudi obisk slovenske knjigarne v Gasometergasse 10, vhod Wulfengasse, prepričali se bomo o bogati izbiri in nizkih cenah. Na zalogi je tudi dnevno časopisje iz Slovenije, ilustrirani tednik »Tovariš« ter mesečna revija »Film«.

Knjigarna se priporoča vsem cenjenim obiskovalcem.

Uspešno delovanje tržaške Glasbene Matice

Med tržaškimi Slovenci uspešno deluje že več desetletij Glasbena Matica, ki skrbi, da je prebivalstvo deležno glasbenih prireditev tako domačih kakor tudi tujih umetnikov. Njeno delovanje je važen prispevek k procvitu slovenske kulturne dejavnosti v Trstu sploh, zaradi česar zavzema ta ustanova pomembno mesto na kulturno-umetniškem področju slovenskega življa v Trstu in okolici.

Poleg tega, da prireja in organizira različne koncerte in nastope glasbeno-umetniškega značaja, razpolaga Glasbena Matica v Trstu tudi s posebno glasbeno šolo, ki ima prav tako že desetletja staro tradicijo ter je dala tržaškim Slovencem že celo vrsto pomembnih in znanih umetnikov-glasbenikov, znanih ne le doma, marveč daleč preko meje domovine. Ravno ta šola igra pri uspešnem delovanju Glasbene Matice vodilno vlogo, kajti ravno med mladino vzbuja zanimanje in ljubezen do glasbe ter s tem vzgaja kader, ki bo zagotovil zadovoljivo razgibanost na tem področju prosvetnega udejstvovanja.

Glasbena šola tržaške Glasbene Matice, ki je že leta 1912 dosegla pravico javnosti, je pred in po prvi svetovni vojni letno vzgajala nad 150 gojencev in s tem uspešno širila krog tistih, ki so po svoji glasbeni izobraženosti čutili potrebo po

rednem koncertnem in glasbenem izživiljanju. Kar pa je še večjega pomena, je ta šola izveščala slovenske glasbene umetnike, ki so delali in živeli za svoj slovenski narod, medtem ko je mnogo slovenskih glasbenikov, ki so obiskovali italijanske glasbene šole, izgubilo povezanost z lastnim ljudstvom. Torej je slovenska glasbena šola velikega pomena tudi za narodno-obrambno delo in polaga Glasbena Matica na njen procvit tudi največjo pažnjo.

Večina gojencev Glasbene šole je sicer doma v mestu, mnogo pa jih prihaja tudi iz bližnje in daljne okolice, med njimi nekateri celo iz Italije. Ker je med temi mnogo socialno šibkih, jim šola omogoča izobrazbo s tem, da jim izposoja note in instrumente iz šolskega arhiva. Učni načrti in učna tvarina so prirejeni tako, da opravljajo gojenci izpite lahko tudi na italijanskem državnem glasbenem zavodu ali pa nadaljujejo študije na glasbeni akademiji v Ljubljani.

V preteklem letu je vzgajala šola Glasbene Matice 134 gojencev, ki so napredek svojega študija uspešno pokazali na številnih javnih prireditvah doma ter na gostovanjih v Gorici, Ljubljani, v koperskem, tržaškem in ljubljanskem radiu. Sodelovali so tudi na mnogih prireditvah drugih prosvetnih organizacij ter pokazali, da je njihova vedno večja strokovna usposobljenost porok za še večje uspehe na tem področju.

Glasbena Matica v Trstu pa se trudi tudi pri tem, da bi občinstvu posredovala čim večje število koncertnih in glasbenih prireditev. V koncertni sezoni prireja številne nastope domačih in jugoslovanskih umetnikov, mora pa se pri tem boriti z velikimi težkočami zlasti glede pomanjkanja primernih koncertnih dvoran. Važno pa je tudi vprašanje udeležbe, ker — kar je zelo značilno — Italijani skoraj preveč očitno bojkotirajo slovenske koncerte, med preprostim slovenskim prebivalstvom pa za to panogo prosvete še ni dovolj odziva, ker je bistvenega pomena tudi finančno vprašanje. Kljub temu pa je Glasbena Matica tudi v pretekli sezoni organizirala lepo število dobro uspešnih nastopov raznih zborov in solistov ter tako nudila občinstvu pregled obširne domače in tuje glasbene literature.

Tudi načrti, ki jih ima tržaška Glasbena Matica za prihodnjo koncertno sezono, kažejo, da bo njeno delovanje polno uspehov, kar bo mnogo koristilo splošnemu kulturnemu razvoju tržaških Slovencev.

Počitnice v raznih deželah

Ko se letošnje počitnice bližajo koncu in se bo za toliko in toliko desetisočev mladih ljudi pričelo novo šolsko leto, je zanimivo pogledati, kako so počitnice urejene v drugih deželah.

Nedvomno je pri odmeri prostega časa za šolsko mladino najbolj skopa Avstrija, ker imajo naši študentje v celem letu — razen nedelj seveda — le 85 pouka prostih dni. Nekoliko na boljšem so v tem

oziru nizozemski dijaki s 93 in njihovi angleški kolegi s 94 dni »dopusta«. V Kanadi počivajo dijaki letno 102 dneva, v Združenih državah Amerike ter enako tudi v Franciji pa 114 dni. Že skoraj nekoliko pretirani so v tem oziru na Irskem, kjer so dijaki letno 130 dni »dela prosti«, v Španiji celo 160 dni, medtem ko dosega rekord v Italiji, kjer imajo 183 dni počitnic in le 182 dni pouka.

Gledališče Slovenskega Primorja pred novimi nalogami

V Slovenskem Primorju je doslej delovalo dvojno stalnih gledališč, in sicer v Kopru in v Postojni, kar pa se je v raznih pogledih izkazalo kot neuspešno. Zato so se pred kratkim odločili za združitve obeh gledališč in je nastalo Gledališče Slovenskega Primorja, ki si je že za prvo sezono svojega delovanja zastavilo velike naloge: poglobiti in razširiti stik med gledališko umetnostjo in prebivalstvom v slehernem primorskem kraju ter nuditi vsestransko pomoč številnim diletantskim odrom širom primorskih krajev, ki se morajo še vedno boriti z mnogimi posledicami italijanske okupacije. Vrata gledališča bodo stalno odprta za podeželjske režiserje in igralce, ki bi potrebovali navsvete ali se želeli tudi praktično izpopolniti.

Za letošnjo gledališko sezono imajo gledališki umetniki iz Kopra in Postojne predvidenih 150 gledaliških predstav, od katerih jih bo 60 v koprskem okraju, 30 v goriškem ter po 20 v postojnskem, sežanskem in tolminskem okraju. V načrtu imajo dve skupini umetnikov, ki bosta izmenoma prirejali predstave doma in po razsežnem terenu vseh petih okrajev. Prav tako predvidevajo v tej sezoni vsaj 12 premier, od teh polovico domačih del.

Uprava primorskega gledališča bo skrbela tudi za izpopolnjevanje stalnega igralskega in tehničnega kadra in bodo v ta namen pritegnili nekaj najboljših slovenskih režiserjev. Sploh pa nameravajo vzdržavati tesne stike s kolektivom Slovenskega narodnega gledališča v Trstu ter

z raznimi gledališči v Sloveniji, s katerimi predvidevajo tudi številna gostovanja.

Že ob pričetku letošnje sezone, ki se je pričela prvega tega meseca, so upravičena

pričakovanja, da bo novo Gledališče Slovenskega Primorja pod novimi pogoji in v primernejši obliki lahko mnogo bolj zadovoljevalo velike kulturne potrebe primorskega ljudstva.

50-letnica slovenske izseljeniške organizacije v ZDA

Letos so slovenski izseljenci v Ameriki slovesno obhajali 50-letnico obstoja in delovanja svoje največje organizacije — SNPJ. Proslave, ki je bila v Clevelandu, se je udeležilo okoli 7000 članov in članic, nastopili pa so slovenski pevski zbori Zarja, Glasbena Matica, Slovan, Jadran, Adrija, Mladinski pevski zbor in Triglav. Kulturni program, ki je bil v celoti v slovensščini, je obsegal prirčne simbolične prizore iz zgodovine SNPJ ter je prikazoval po vrstnem redu prihod prvih slovenskih izseljencev v ZDA, ustanovitev SNPJ leta 1904, ustanovitev njenega ženskega odseka leta 1908, ustanovitev mladinskega odseka leta 1913 ter zlasti jubilej organizacije, zaključni prizor pa je kazal pozdrave in čestitke Amerike uspehu in prispevku Slovencev novi domovini. Po slavnostnem sporedu pa se je — kakor je pri Slovencih stara navada — razvila pristna domača veselica s petjem in plesom.

Ameriško-slovenski dan v Pennsylvaniji

V Pennsylvaniji pa so letos že dvanajstič obhajali tradicionalni ameriško-slovenski dan, na katerem se je zbralo veli-

ko število slovenskih izseljencev, ki živijo v tej ameriški državi. Na proslavi so priredili bogat kulturni spored in sta nastopila tudi dva izmed najboljših pevskih zborov slovenskih izseljencev v Ameriki.

Dunajski „Burgtheater“ v Jugoslavijo

V okviru kulturne izmenjave med Jugoslavijo in Avstrijo bo v letošnji gledališki sezoni gostovalo v Jugoslaviji tudi dunajsko gledališko podjetje »Burgtheater«. Predvideni so nastopi v Beogradu in Zagrebu, kjer nameravajo uprizoriti Schillerjevo dramo »Wilhelm Tell« v novi inscenaciji.

Dr. Mirko Rupel:

SLOVENSKI JEZIK

II. vrsta: pripona -ni-

Sem gredo: *dvig-ni-ti*, *dvig-ne-m*; *ve-ni-ti*, *ve-ne-m*; *spotak-ni-ti* se, *spotak-ne-m* se; *pah-ni-ti*, *pah-ne-m*; *usab-ni-ti*, *usab-ne-m*; *gi-ni-ti*, *gi-ne-m*.

Pravimo *usabli* vrelci (t. j. tisti, ki so *usahnili*), *ugasle* oči (tiste, ki so *ugasnile*), *zamrzlo* jezero, *otrpli* udje, *uvele* ustnice, *osupel* obraz, dasi so dovoljene tudi mlade oblike *usahnjen*, *zamrznjen*, *otrpjen* itd.

III. vrsta: pripona -e-

Sem gredo: *sed-e-ti*, *sed-i-m*; *gor-e-ti*, *gor-i-m*; *trp-e-ti*, *trp-i-m* itd. Dalje gredo sem *ležati* (iz *leg-e-ti*), *ležim*; *kričati* (iz *krik-e-ti*), *kričim*; *slišati* (iz *slib-e-ti*), *slišim*; *molčati*, *držati*, *bežati*; *bati* se (iz *bojati* se), *bojim* se; *stati* (iz *stojati*), *stojim*.

Mnogi izmed teh glagolov imajo krajše oblike v sedanjiku v 3. osebi množine: *želé*, *goré*, *zelené*, *ležé* poleg *želijo*, *gorijo* itd.); zatorej se glase deležniki: *želeč*, *goreč*, *zelené*, *ležé*.

Glagol *hoteti* ima nedoločnik po III. vrsti, prav tako velelnik *hóti*; sedanjik pa se glasi *hočem* (iz *hoti-e-m*). Nikalna oblika se glasi: *nóčem* ali *něčem*.

Od glagola *stati*, *stojim* je pravilno *obstati*, *obstojim*; pravilno je tudi *obstajati*, *obstajam* (kakor *nastajati*, *vstajati*); napačna pa je oblika *obstoјati*, torej ne: *odkar obstoja svet*, temveč *odkar obstoji* (ali *obstaja*) svet.

Od glagola *ž-e-l-e-ti* je pravilno *zaželen*, *poželenje* (ne: *zaželjen*, *poželjenje*) ker delamo te oblike iz podstave *žel-*.

Neprehodni glagoli imajo namesto trpnega deležnika opisni deležnik: *obledela* pisava, *ogorela* lica, *osiveli* lasje, *počrneli* zidovi, *zastareli* dolгови.

V to vrsto gre tudi glagol *štet*, ki se v sedanjiku spreaga: *štejem*, *šteješ*, *šteje* . . . ; *šteje*, *štejete*; *štel*; *štévš*; *preštet*. — Glagol *imeti* ima v sedanjiku: *imam*, *imaš*, *ima* itd.

IV. vrsta: pripona -i-

Sem gredo: a) *misl-i-ti*, *misl-i-m*; *čist-i-ti*, *čist-i-m*, *gládti*, *kvásiti*, *mériti*, *páziti*, *stáviti*; b) *buditi*, *delíti*, *gnójiti*, *solíti*, *zvoníti*, *redíti*; c) *braniti*, *cepiti*, *hvalíti*, *hoditi*.

V prvi skupini je poudarek na osnovi, pri drugih na priponi, pri tretji pa omahuje.

Pri sestavljanju glagolov s poudarkom na obrazilu (prebuditi) se v opisnem deležniku moškega spola poudarek pomakne na osnovo:

nesestavljen glagol

buditi — *budíl*, -a, -o
delíti — *delíl*, -a, -o
zvoníti — *zvoníl*, -a, -o
redíti — *redíl*, -a, -o

sestavljén glagol

prebudíti — *prebúdíl*, *prebudíla*, -o
razdelíti — *razdélíl*, *razdelíla*, -o
pozvoníti — *pozvóníl*, *pozvoníla*, -o
zredíti — *zrédl*, *zredíla*, -o

Glagoli, ki imajo poudarek na priponi, imajo v 3.

osebi množine navadno krajšo obliko na -e: *budé*, *delé*, *zvoné*.

Razločuj neprehodne glagole (s pripono *e*) od prehodnih (s pripono *i*): Dokler so starši *živeli*, so jih *živili* otroci. Nebo je nenadoma *zatemnelo*; *zatemnili* so ga neurni oblaki. Lica so mu *pordela*, *pordila* mu jih je kri. Bolnik je *ozdravel*, *ozdravilo* ga je sonce. Bela Ljubljana ni *počrnela*, le *fašisti* so jo *počrnili*.

V. vrsta: pripona -a-

Po sedanjikiški priponi ločimo tri razrede.

1. razred: sedanjika pripona -a: *del-a-ti*, *del-a-m*; *gled-a-ti*, *gled-a-m*; *begati*, *jecati*, *kisati*, *končati*, *končam*; *divjati*, *blastati*, *mehčati*, *ravnati*, *veslati*.

2. razred: sedanjika pripona -je-: *skak-a-ti*, *skacem* (iz *skak-je-m*); *lag-a-ti*, *lažem* (iz *lag-je-m*); *vih-a-ti*, *višem* (iz *vih-je-m*); *klic-a-ti*, *kličem* (iz *klic-je-m*); *rez-a-ti*, *režem* (iz *rez-je-m*); *ris-a-ti*, *rišem* (iz *ris-je-m*); *met-a-ti*, *mečem* (iz *met-je-m*); *glod-a-ti*, *glojem* (iz *glod-je-m*); *kap-a-ti*, *kapljem* (iz *kap-je-m*); *zob-a-ti*, *zobljem* (iz *zob-je-m*); *dev-a-ti*, *devljem* (iz *dev-je-m*); *drem-a-ti*, *dremljem* (iz *drem-je-m*).

Tu so se v sedanjiku soglasniki spojili z *j* od pripone, pa so nastale značilne glasovne spremembe:

kj je dalo *č* (*skacem*) *tj* je dalo *č* (*mečem*)
gj „ „ *ž* (*lažem*) *dj* „ „ *j* (*glojem*)
bj „ „ *š* (*višem*)

pj je dalo *plj* (*kapljem*)
cj je dalo *č* (*kličem*) *bj* „ „ *blj* (*zobljem*)
zj „ „ *ž* (*režem*) *vj* „ „ *vlj* (*devljem*)
sj „ „ *š* (*rišem*) *mj* „ „ *mlj* (*dremljem*).

(Dalje prihodnjiki)

KOLEDAR

Petek, 10. september: Nikolaj Tolent.
Sobota, 11. september: Prot. in Hijačint
Nedelja, 12. september: Ime Marijino
Ponedeljek, 13. september: Frančišek K.
Torek, 14. september: Povišanje sv. Križa
Sreda, 15. september: Marija 7 žalosti
Četrtek, 16. september: Ljudmila

SPOMINSKI DNEVI

10. 9. 1943 V Podgori v Dalmaciji ustanovljen prvi oddelek narodnoosvobodilne mornarice.
11. 9. 1723 Rojen pedagog Johannes Basedow, ki je zahteval v šoli telesno vzgojo in učila — 1920 Nemiri v Italiji; vojska je napadla delavce — 1943 Na letališču v Gorici uničenih 100 letal.
12. 9. 1798 Rojen v Kosezah pri Ljubljani pesnik Jovan Vesel-Koseski.
13. 9. 1813 Hudi boji s francoskimi četami v 16. 9. 1532 Hudi boji s Turki za Maribor.
1806 Rojena v Ljubljani Julija Marija Primičeva, pesniški ideal Prešerna — 1947 Priključitev Slovenskega Primorja in Istre k Jugoslaviji.

Zgornje Libuče

Kdo je ni poznal — Volnatovo mater Marijo Jelen v Zgornjih Libučah. Vedno živahna, prožna in duševno sveža se je zanimala za pereče probleme našega časa. Pa je mati Volnatova tudi nekaj razumela, kajti ena stvar je Volnatovo mater brez dvoma odlikovala in razlikovala od ostalih sovrstnic. Knjige, slovensko čtivo, ji je bilo bistven del njenega življenja. V svoji sobici je živela med knjigami. Zelo načitana in izobražena se je tudi znašla v življenju in si je osvojila vzore, ki jim je ostala zvesta vse življenje. Preprosta kmečka žena in dobra mati kot kruh, je bila zrasla nad povprečje svoje okolice. Kaj pravi Župančič o takih značajih: »Kdo je velik? Kdor svoj čas izpolni, kdor življenje vso žrtvuje moč idealom in najvišjim ciljem, dokler smrt ga ne zagrne v noč«.

Taka je bila Volnatova mati, ko je na

26. septembra na Brncu

svoji dragi domačiji v Zgornjih Libučah preživljala lepe in težke čase. Lepe čase svojih mlajših dni, ko je v najlepšem soglasju s svojim možem gospodinjala na ljubljani domačiji, kjer so se ji rodili otroci, ki jih je vzgajala z vso skrbnostjo pristne slovenske matere. Dva fanta sta z očetom poslala v šole in oba sta končala gimnazijo in univerzo ter je eden postal zdravnik, drugi pa jurist. V mirno zatišje kmečkega doma pa je v drugi svetovni vojni posegla kruta roka nacističnega nasilja. Družina, kot je bila Jelenova, je morala v pregnanstvo, bila je izseljena v hladni tuji svet. V izseljeništvu je končal njen mož Janez, sinova študenta pa so vlačili po gestapovskih zaporih in taboriščih. Težko si je predstavljati bol, ki jo je čutilo čuteče srce slovenske matere. Toda vse bridkosti je Volnatova mati prenašala odločno in junaško v nepremakljivi veri v končno zmago resnice in pravice.

Zadnje čase pa se je dobri Volnatovi materi zdravje zrahljalo. Iskala je zdravja v bolnišnici v Celovcu, toda brez uspeha. Vrnila se je bolna in je predpreteklo nedeljo za vedno zatislila svoje oči.

Zveza slovenskih izseljencev je namesto venca svoji pokojni članici poklonila Slovenskemu dijaškemu domu v Celovcu primeren znesek in se je tako oddolžila spominu sotrpinke, kar gotovo zelo odgovarja njenemu značaju, ki je bila sama vedno željna ter je imela globoko razumevanje za vzgojo slovenskega inteligenčnega naraščaja.

Ob veliki udeležbi žalnih gostov so pokoino materi položili na libuškem pokopališču k zadnjemu počitku. Volnatova mati naj si od svojega trudapolnega življenja spočije, žalostnim preostalim pa naše odkrito sožalje!

Svatne

V nedeljo, dne 19. septembra bo imelo naše domače nemško pevsko društvo svojo vsakoletno pevsko prireditev, ki jo letos prireja pod naslovom »Vrtna veselica«. Prireditev bo v gostilni pri Amrušu s pričetkom ob 15. uri popoldne, sodelovali pa bodo poleg domačih pevcev predvdoma še pevci iz St. Jakoba, Področice, Podgorij, Rožeka, Ledenic in Loč ter izgleda, da bo program pester in zanimiv.

Po naši zemlji**Nekoliko zapiskov s pliberškega sejma**

Brez dvoma je ustaljeno lepo pozno poletno ugodno vreme veliko doprineslo k zelo zadovoljivemu poteku znanega tradicionalnega pliberškega letnega sejma na travniku. Ves teden prej je bilo vreme lepo in sončno, kar je omogočilo brezhibne priprave na sejmšče, kjer so mali in večji podjetniki postavljali številne stojnice in hale, da so razstavili v ponudbo in nakup svoje stvari od najrazličnejših oblik, tekstilij, čevljev, perila do najdrobnejših in tudi potrebnih vsakdanjih potrebščin poleg raznovrstnih kmetijskih strojev in kmetijskega orodja. Poskrbljeno je bilo tudi za obilico telesnih dobrot, jestvin, pijač in poživil, med temi izvrstne Možino-ve in Vavtijeve klobase. Prav dobro je bil zaseden zabavni park z gugalnicami, vrtiljaki, velekolesom, strelšči in Prechtlovim živalskim vrtom. Tvrda Prechtel je utrpela pri postavljanju svojih prostorov tragično izgubo, ko je neki njen delavec pri montiranju razsvetljave zašel v električni krogotok ter ga je ubilo. Ugodno vreme pa je tudi pripomoglo, da so kmetje prejšnji teden v veliki meri spravili otavo, ter so tako pridobili časa, da so se mogli brez skrbi udeležiti sejma. Skratka, pliberški sejem je nudil vsem in vsakomur kar je iskal in nihče od vseh številnih obiskovalcev, ki so se te dneve napotili iz najrazličnejših krajev v Pliberk, ni bil razočaran.

In kakor drugače ni bilo pričakovati, so se zares zgrinjale množice starih in mla-

Loga ves

Kadar dva mlada človeka skleneta zvezo za življenje, to ni pomembno le za oba neposredno prizadeta, marveč je to nedvomno velik dogodek za vse sorodstvo ter hkrati tudi za bližnjo sosesčino. Še bolj pa se ta krog razširi, če je ta ali oni izmed novoporočencev znan in priljubljen daleč preko meja domače občine.

Tudi poroka, ki smo jo preteklo nedeljo praznovali v Logi vasi, ni vzbujala splošnega zanimanja samo v domačem

na Ziljski kmečki dan

kraju ženina in neveste, kajti skupno z mladim parom so se radovali tudi v številnih naših prosvetnih društvih. Temu se nič ni čuditi, saj si je ženin Stanko Černic kot tajnik Slovenske prosvetne zveze s svojim požrtvovalnim delom osvojil srca mnogih prosvetnih delavcev širom naše zemlje in so mu ob njegovi poroki iskreno želeli vse najboljše na novo pot. Te želje naših prosvetnešev je sporočil ženinu in nevesti predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter, ki je na svatbi v kratkem nagovoru poudaril nesebično prizadevanje Stankota v prid slovenske ljudske prosvete na Koroškem. Domače Slovensko prosvetno društvo pa je svojemu zvestemu članu in pevovodji ter njegovi izvoljenki poklonilo za poročno slavnost prekrasno torto.

Svatbeno slavnost pri »Marici«, kjer se je zbralo veliko število sorodnikov in znancev, je z neutrudnim prepevanjem slovenskih narodnih pesmi oplešal tudi domači pevski zbor pod vodstvom starega pevovodje Aichholcerja; še prej so pevci zapeli tudi že na domu ženina ter pri poroki v cerkvi, kjer je poročne obrede opravil domači župnijski upravitelj g. Mertl. Slavnost v lepi veliki dvorani pri »Marici« je potekala v mejah priske domače družabnosti, kjer so od sreče žarečima novoporočencema ter številnim svatom prepevali domači pevci in igrali domači muzikanti. Manjkale seveda niso tudi stare navade ter je logaveška mladina »ukradla« tako nevesto kakor tudi ženina. Verjetno »priči« nista dovolj zvesto pazili na svoja »varovanja«, zato pa sta za kazen morali plačati primerno odškodnino, kar pa jasno ni moglo motiti prisrčnega razpoloženja, ki je trajalo vse do jutra.

Stankotu in njegovi ljubki ženki Hani-ki smo sicer že čestitali ter jima želeli

dih v Pliberk. Številno prometnih sredstev od navadnih koles do motornih ter do avtomobilov se je natrpalo v Pliberk, nekateri bližnji in daljni kmetje pa so prispeli še po stari navadi s svojo konjsko vprego. Ti sejmski dnevi so bili v Pliberku zares srečanje množice, znancev in prijateljev in v tovariškem kramljanju so vsem prekmalu minile prijetne ure. Sejem je seveda tudi vedno čas sestankov, kjer se, kakor je ob semanjih dneh rado, vnema ljubezen med mladimi ljudmi, kar ni čudno ob prijetno toplem večeru, ob očarljivem blesku neštete razsvetljave, zvokih godbe in splošnega sproščenja.

Marsikdo že v soboto zvečer ni vstrpel doma in je že šel na sejem, ker so že v soboto popoldne pričeli obratovati. Posebno Pliberčani so se že vsi podali na travnik ter so predvsem napolnili veliko halo požarne brambe, kjer je pod vodstvom mladega kapelnika Žagarja prav dobro in neutrudno igrala libuška godba in vnemala k plesu, med tem ko so marljive natarke pridno strgle s svežim sorgendorfskim pivom.

V nedeljo ves dan v pozne nočne ure se je kar trlo ljudi po sejmšču. Nedelja je predvsem namenjena zabavi. Tudi otroci pridejo na svoj račun, ko jih mamice povedejo na vrtiljake, pokažejo Prechtlov zverinjak in nakupijo slaščic, piščalk in drugih igralk, večjim pa tudi potrebščine za bližajočo se šolo. V nedeljo si zares lahko našel v Pliberku kogar si hotel. Z ve-

mno sreče na skupni življenjski poti, kljub temu pa jima tudi tem potom kličemo: Naj vama bo zakonsko življenje poslano z rožicami, ki bodo lepšale vajino življenjsko zvezo ter lajšale skrbi in težave. Mladi ženi pa na uho (kar ji je povedal na svatbi tudi že dr. Franci Zwitter): tudi v bodoče boš morala deliti Stankota z nami vsemi, ker ga imamo radi ter ga potrebujemo kot zvestega sodelavca prav vsi, ki nam je pri srcu usoda našega slovenskega življa na Koroškem.

Belšak pri Pliberku

Po dobrem tednu trajajočem lepem vremenu so se minuli torek kaj kmalu zbrali na nebu grozeči oblaki, ki so dali slutiti nevihto. Kmalu je v presledkih votlo grmelo in bliski so švigali v hribih. Vlija se je ploha in vmes je padala tudi toča. Naenkrat pa je strela udarila v poslopje

z živinsko in poljedelsko razstavo

ter prikazom gospodarsko - socialne slike 'ziljskega kmetijstva — in dejavnosti Zveze slovenskih zadrug

kmeta Hutarja na Belšaku. Z zalogami letošnjega pridelka napolnjeno gospodarsko poslopje je bilo na mah v plamenih ter je bilo vse gašenje zaradi nezadostne vode le malo uspešno. Gospodar Franc Potočnik s svojo družino utrpel veliko škodo, predvsem še zaradi tega, ko mu je letošnji pridelok, na gorski kmetiji s trudom spravljene, popolnoma uničen. Prepričani pa smo, da bodo dobremu sosedu v tej težki uri priskočili na pomoč vsi ter mu po svojih močeh pomagali iz težavnega položaja in velike stiske. Saj je v življenju pogosto tako: danes meni, jutri tebi.

Kratke vesti iz Koroške

V kozolcu, ki pripada graščini Rain pri Grabstanju, je v soboto popoldne nastal požar. Kozolec je bil napolnjen z zimskim in letnim ječmenom, ržjo in večjo množico slame. Čeprav so okoliške požarne brambe takoj prispale na lice mesta in pričele z gasilno akcijo, niso mogle rešiti drugega kakor nekaj krme in mlatilnico. Požar se je z bliskovito naglico širil, gašenje pa je bilo zaradi 500 metrov oddaljene vode zelo otežkočeno. Nastalo škodo cenijo na okoli 450.000 šilingov. Toda v nedeljo, malo čez poldne, so spet alarmirali požarne brambe in jih klicali, ker je topot gorelo gospodarsko poslopje omenjene graščine. Tudi to poslopje je do tal

Hranilnica in posojilnica Borovlje

reg. zadr. z neomej. jam.

Vabilo

na občni zbor Hranilnice in posojilnice Borovlje, r. z. z neom. j., ki bo v nedeljo, dne 17. sept. 1954 ob 8. uri popoldne v pisarni pri Bundru, Borovlje, Dollichgasse 4.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. Poročilo upravnega odbora;
3. Poročilo nadzornega odbora;
4. Sprejem računskih zaključkov za leto 1953;
5. Volitev nadzornega odbora;
6. Slučajnosti.

Ako ob določeni uri ni zastopano zadostno število deležev, se vrši po § 31 pravil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število zastopanih deležev.

Borovlje, dne 7. 9. 1954

K udeležbi vabi

Turk Ferdo I. r.
predsednik

likim veseljem so ljudje tudi opazili številno gostov iz sosednje Mežiške doline, ki so prišli na sejem s propustnicami v okviru polagoma se razvijajočega malega obmejnega prometa. Ljudje so se sprehajali po travniku in napolnili pivske šotore, kjer so konsumirali mogoče preko meje, kar je gotovo negativna plat v gospodarskem pomenu za maso, dočim so lahko gostilničarji z zaslužkom zadovoljni. Množice pa je bil lahko vesel podjetni gostilničar Breznik, ki je v svojem paviljonu točil svoja izborna vina, obenem pa je poskrbel za nadvse posrečeno in prijetno spremembo, ko je povabil v svoje podjetje godbo šestih študentov, ki so že dva meseca koncertirali v hotelu Korotan v Sekiri. Fantje so pod vodstvom nadarjenega Skobernet Dorka odlično igrali preproste in najmodernejše skladbe, vmes pa so večkrat zapeli ljudske šansone. Godci so občinstvo navdušili ter so si skratka osvojili vse. Zvečer pa so neutrudno igrali v »Cili-baru« v Breznikovi kavarni ter je pliberška in okoliška mladina neutrudno plesala do jutranjega svita.

Tako je bilo vse do ponedeljka, ko je pravzaprav glavni dan za trgovanje. Vendar se zdi, da so sejmi v pomenu trgovskega poslovanja nekoliko utrpeli. Domačini si lahko nabavijo svoje potrebščine vsak dan pri domačih trgovcih, ki jih poznajo ter se nanje lahko zanesejo. Številna udeležba je seveda povzročila, da je marsikdo kakšne stvari kupil, da so tuji trgovci in kramarji tudi primerno odrezali. Na živinskem trgu, kamor so iz okolice prignali nekaj živine, največ krav, je bila kupčija tudi bolj mlačna, ker tudi živino lahko kmetje prodajo svojim odjemalcem na domu.

Končno pa se je pričel tudi dan ponedeljka nagibati h koncu. Ljudje, deloma že prenasršeni vsega obilnega, so se pričeli razhajati, trgovci in kramarji pa so začeli zapakovati svoje stvari. In spet je pliberški sejem na travniku za eno leto pri kraju.

popoldne kulturni program:

pevski in tamburaški koncert
ziljsko štehanje

ju. Udeležencem pa bo ostal v spominu, ker je ta sejem pojem, ko se pogosto pravi, da se je to ali ono primerilo in odigralo takrat, ko je bil v Pliberku »letni jarmark«.

Tudi minuli teden se je primerilo na avstrijskem ozemlju veliko število prometnih nesreč. Skupno je bilo prijavljenih 1314 nezgod, ki so zahtevale 1149 poškodovanih in 37 smrtnih žrtev. Na Koroškem je bilo prejšnji teden 154 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 113 oseb poškodovanih, tri pa mrtve.

VETROVI IN ORKANI

Že mnogokrat smo imeli priliko čitati v dnevnem časopisu o posledicah hudih viharjev. Posebno pogosto pa se viharji pojavljajo na morju ter spravijo marsikatero ladjo v veliko nevarnost. V brezupnem položaju pošilja posadka preko radija klice na pomoč. Mnogo ladij vihar uniči ali pa polomi krmila. Viharji so stalna nevarnost na morju.

Od kod viharju taka moč, da lahko pušča na obsežnih področjih? Razlaga je v tem, da viharji potujejo. Zračni vrtninci, ki nastajajo, potujejo ter širijo svoj obseg. Take vrtnince nato občutimo kot vihar. Na severni zemeljski polobli krožijo vrtninci v obratni smeri od kazalca na uri, na južni zemeljski polobli pa tako kot kazalci pri uri. V sredini vrtnica je zrak skoraj popolnoma miren, tako da na primer v nekem kraju vlada popolno brezvetrje, medtem ko v kraju oddaljenemu kakih 50 km vihar divja in puli drevesa.

Glede na moč, oziroma na hitrost so vetrove razdelili nekako takole: burja je veter s hitrostjo 20 m v sekundi, krajše: moč vetra 9. Snežna burja ima številko 10, orkanska burja pa 11. Če doseže hitrost vetra 30 m v sekundi, potem to označujejo s številko 12: orkan.

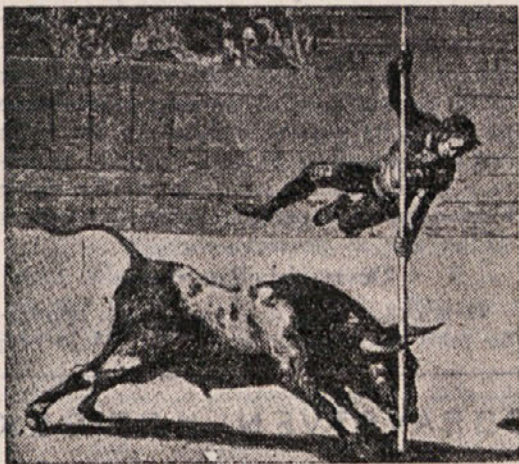
Toda to še ni največja možna brzina vetra. Ponekod so zabeležili že 60 m v sekundi in celo več. Takšen veter pušča za seboj pravo razdejanje: polomljena in izpuljena stoletna debla. Če tak vihar divja nad morjem, zavalovi voda v velikanskih valovih, zrak pa napolnijo pene, tako da postane siv in neprozoren. Vse to se zavrti v nepredstavljenem vrtnincu razbesnelega morja. Ko pa se že zdi, da huje sploh že biti ne more, se privlačijo velikanski, črnomodri, preteči oblaki. Potem zagrne vihar tiste predele sredi dneva v črno noč.

Središče orkana je mesto najmanjšega zračnega pritiska, okrog katerega kroži zrak v silovitem vrtnicu. S hitrostjo 150 do 200 km na uro uniči vse pred seboj, tudi mesta razruši in uniči.

Prave predstave o sili viharnih vrtnincev si je skoraj nemogoče napraviti. Orkan ima premer tudi do 320 km, višina pa celo do 2000 m.

Še se vršijo bikoborbe

Bikoborbe, ki so najbolj razširjene v Španiji, pridobivajo vedno več prijateljev tudi v Franciji. Znano je, da mora bikoborec v areni premagati bika, v Španiji ga

mora zadaviti. V Franciji pa so bikoborbe nekako kultivirali. Bikoborec mora bika toliko utruditi, da odneha z napadi, ni pa jim končni cilj v tem, da bika uniči. Bikoborbe v Španiji se razlikujejo od francoskih tudi po tem, da je bikoborec pri Špancih ljubimec publike, dočim Francozi navdušeno navijajo za bika, če se nam-

ljudem pa je že poznano, kje nastajajo najpogostejše orkani. Prebivalci iz Indije, Južnega morja in Filipinov imajo pač dovolj vzroka, da se bojijo vremenskih napovedi, ki napovedujejo zračne motnje. Največ vrtnincev se skuha na področju med Avstralijo in Novo Zelandijo. Domovina orkanov je predvsem tropski pas.

reč izkaže, da je bik bolj premeten kot njegov človeški tekmeč.

Bikoborbe se vršijo v arenah. Tako so v ta namen v Franciji preuredili mnogo starodavnih rimskih aren, kjer se sedaj vršijo bikoborbe.

Kjer beli človek še ni hodil

Pred nedavnim so letalski izvidniki odkrili »izgubljena plemena«, ki živijo v dobro obdelanih, doslej neznanih dolinah jugovzhodnega dela Nove Gvineje. Organizirali so posebne odprave, ki imajo nalogo raziskati predele tega velikega otoka, kjer še doslej ni hodil človek belega rodu.

V kolikor je bilo videti iz letal se je moglo ugotoviti, da ta plemena živijo v lepo grajenih naseljih. Posamezna naselja obkrožajo vrtovi in štirioglate polja. Prebivalci, ki jih cenijo na kake 100.000, so blede barve in se bavijo s poljedelstvom. Živijo v dobro urejeni skupnosti. Dosedanja redka poročila so trdila, da živijo ti ljudje v razmerah, ki so podobne razmeram v kameni dobi pri nas.

Avstralska vlada namerava razširiti svojo državno oblast tudi na ta otok. Veliko vprašanje pa je, kako se bodo doslej osamljena plemena spoprijaznila s pridobitvami civilizacije.

Prva pošta

Vsak dan prejemo časopise. S kakšno potrpežljivostjo odpiramo pisma sorodnikov in bližnjih. Težko si celo mislimo, kako bi živeli brez pošte. Res je, pošta je že zelo stara, že okoli 2500 let. Namenjena prvotno ni bila za pošiljanje zasebnih pisem, ampak za pošiljanje vojaških sporočil.

Prvo stalno pošto je uredil, kakor je doslej ugotovljeno, perzijski kralj Kir. Tedaj je bila Perzija ena izmed največjih držav na svetu. Kir in njegovi poveljniki so osvojili malo da ne pol sveta. Od snežnih vrhov Kavkaza pa do vročega peska Sahare se je razprostirala velika perzijska monarhija.

Veliki državi je grozila nevarnost ne samo od zunanjih sovražnikov. Perzijski kralji so nasilno združili pod svojo oblastjo vso Malo Azijo, Fenicijo, Palestino, Babilonijo, Egibt. Številna ljudstva in plemena, ki so bila obsojena na lakoto, pomanjkanje, suženjstvo, so sovražila svoje tlačitelje. In pogosto je v podjarmljenih deželah zagorel ogenj upora.

Perzijske vojske so kruto obračunale z uporniki. Toda nenehno so nastajali novi upori. Poleg tega pa je stalno obstajala nevarnost, da Perzijo napadejo druge države. O vsem tem pa je bilo potrebno čim prej obvestiti osrednje državno vodstvo. Prav tako pa je bilo treba čim prej poslati armado na področja uporov ali pa na meje.

Čim bolj se je država širila, tem bolj je potrebovala hitre in stalne zveze in dobrega sporočanja. Prav zaradi tega je Kir začel graditi dobre ceste od mesta Suze — prestolnice Perzije — do njenih meja. Po teh cestah so podnevi in ponoči brželi kraljevski sli. Prav hitro so dostavljali važna sporočila, povelja in navodila. To pošto je kasneje izpopolnil perzijski kralj Darej.

„Šlagerji“ močno prevladujejo

Zadnja leta so zlasti v zapadnih državah zavzemali v glasbi vedno bolj pomembno mesto »šlagerji«, pa čeprav leti niso vedno najboljše, marveč je med njimi mnogo tudi takih, ki jih nihče — izvzeti so seveda tisti, ki z njimi dobro služijo — ne bi pogrešal, če jih ne bi bilo. Tudi v Nemčiji in pri nas v Avstriji je danes »šlager« najbolj priljubljena pesem, zato jih imajo že celo vrsto, tako takih, ki imajo za osnovo narodne motive, kakor tudi takih, katerih motivi so nam vsaj tako tuji kot zamorski plesi.

Se bolj kot v evropskih državah pa se čuti prevladovanje šlagerskih kompozicij v Ameriki, kjer so šlagerji dosegli po številu absolutno prvo mesto. Na podlagi podatkov, ki jih je zbrala in objavila kongresna biblioteka v Washingtonu, je bilo lani v Združenih državah Amerike prijavljenih in zaščitanih 59.391 glasbenih kompozicij. Od teh je bilo nad 22.000

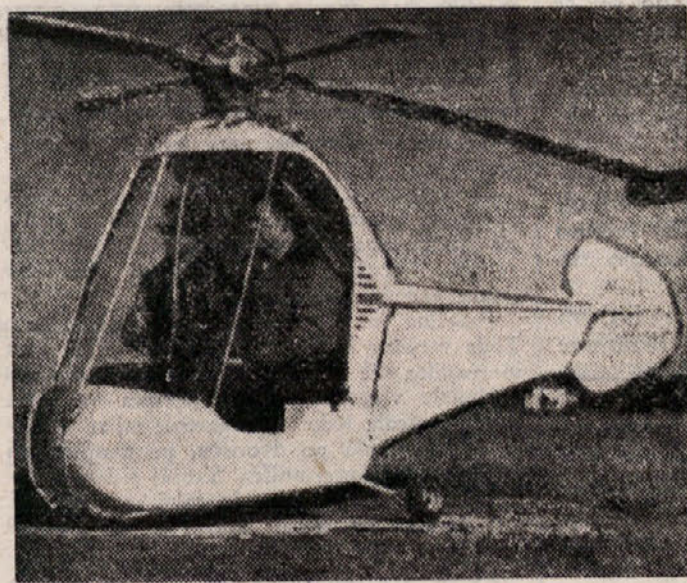
šlagerjev ter 18.450 filmskih melodij, medtem ko so med ostalimi glasbenimi deli našli opernih del vsega skupaj samo 19.

Kali iz morja

Neka holandska in norveška družba delata — kakor poroča »Deutsche Landwirtschaftliche Presse« — poskuse za pridobivanje kalijeve soli iz morske vode. Rezultati večletnih poskusov so pokazali, da je to mogoče na ta način, da večje količine dušika v kalijev soliter. Tako pridobljeno gnojilo je popolnoma raztopno in ne vsebuje škodljivega klora in tudi ne sulfatov.

Praktično pridobivanje kalija iz morske vode pa je povezano z ogromnimi tehničnimi napravami, o katerih obsegu lahko vsak dobi predstavbo, če omenimo, da je za proizvodnjo 450 kg kalija potrebnih 1000 kub. metrov ali 1 milij. litrov vode.

Helikopterji v policijski službi

V nekem angleškem mestu je prometna policija uporabila helikopterje pri vaji za lov na tatove avtomobilov. »Tatove« so zasledovali trije policijski avtomobili, ki jih je usmerjal opazovalec iz helikopterja s pomočjo radio-telefona. Pri zasledovanju je helikopter bil zelo uspešen, kljub temu da so tatovi z veliko brzino hiteli in izginjali za ovinki. Helikopter nikoli ni zaostal za več kot za 100 m. Tatovi mu niso mogli uiti. Uspeh je bil popoln. Policaji pa, ki so igrali tatove, so poročali, da je velik tudi psihološki moment. Čim tat opazi, da je opazovan z zraka, podleže paniki in se poda.

Anton Ingolič:

Žeja

Šele ko je začutila spet tla pod sabo, je pograbila novo čašo in nadaljevala še ognjevitije: »Gospoda, ali poznate Haložane? Če jih poznate, tedaj veste, da Haložan pol leta in dalje strada in si odtrguje, nenadoma pa ga nekaj zgrabi, da v nekaj dneh zapravi vse. Pol leta pita prašiča, ko ga pozimi zakolje, povabi na koline sosedo, s katerimi ga polovico poje. Ko naslednji dan vidi, kako malo mu je ostalo, se najprej razjoče, potem pa povabi še enkrat sosedo, da ga pojedjo do konca. In kaj napravi potem? Spet strada in si pritruje do drugih kolon. Vam, gospoda, se zdi tako početje nespametno. A Haložan ima prav. Prašič je majhen in v hiši je sedem otrok. Za vse leto ga ne bi imeli dovolj, niti za pol ne. Tako so se pa imeli lepo vsaj dva dni. V težkih dneh žive od spominov na tista dva razkošna dneva. Takšni so Haložani! Gospoda, tudi jaz sem doma iz Halož! Tudi jaz sem Haložanka. Ali razumete, kaj se to pravi? Razumete, gospod župan, in vi, gospod doktor Slapar, ki znate ta-

ko lepo govoriti in peti? Za nekaj dni ali ur razkošnega življenja sem pripravljena vse leto živeti zaprta kakor nuna.«

Spet je zacingljalo. Takoj je dobila novo čašo, vrgla izgubljen pogled na Slaparja, ki je od sosednje mize buljil vanjo, in prišla Munda za ramena ter ga kot otroka dvignila s stola. »Vinc, pojdi, greva domov!« Obrnila se je k osuplim obrazom. »Nikar se ne čudite, gospoda, povedala sem vam: Haložanka sem! Lahko noč!«

Ker se je Munda nekaj obotavljala in so neštete roke segale po njem in njej, je Mara krepko prišla moža pod pazduho in naglo odšla z njim. Na vratih se je ustavila in zaklicala gostilničarju: »Jutri pošljite račun, vse je najino!«

V nenavaden molk so se zaprla vrata. Mara je naglo stopala skozi mračne ulice, Munda jo je komaj dohajal, čeprav ga je vlekla za sabo. Ni vedel prav, kaj se je bilo zgodilo, le to je čutil, da gre z njim njegova žena vsa vroča in nasmejana. Globoko je vdihaval hladen zrak; rad bi bil čimprej trezen, da bi po dolgem času spet užil ljubezen svoje žene.

Ko je Mara prišla domov, so ji odgovorile moči. Padla je na posteljo in niti starikavega moža se ni mogla ubraniti.

Munda je bil naslednji dan izredne volje. Predlagal je izlet v Haloze. Mara, ki se je opotekala kot izgubljena iz sobe v

sobo, je sprva zavrnila njegovo ponudbo, popoldne pa ga je sama prosila, naj se odpeljeta. Prespala sta noč na Vinskem vrhu, naslednje jutro pa je Mara dejala, da bi rada ostala kak teden ali dva v vinogradu.

»Marica, kar ostani« je Munda vesel pristal. »Ves mesec, če hočeš. Spodaj v mestu so res same skrbi in sitnosti. Saj ne boš sama. Nekaj gospa je že tu. Ko se bodo končale šole, bodo prišle še druge, ne bo ti dolgčas; vsak teden dvakrat pa te bom jaz obiskal. Kadar boš hotela, te bom jaz obiskal. Kadar boš hotela, te bom vzel s seboj v mesto.«

Mara je ostala.

Ko se je pozno popoldne ozirala po vinogradu, je globoko vdihavala nenavaden vonj. Iskala je skrite cvetove. Šele ko se je sklonila k najbližji trti, jih je našla: trta je cvetela. Stopila je v vinograd. Še opojneje je zadehtelo. Bilo ji je, kakor bi se kopala v prijetni kopeli. Vse ono, kar jo je še nedavno težilo, je izginjalo. Duša ji je sicer še drhtela, toda prividi sobotnega večera in sobotne noči so bledele, vroče si je zaželela Milana. Ni mogla več razumeti, zakaj jo je pri Kosu tako zadelo, ko ga je zagledala pijanega, zakaj jo je tako bolelo, ker je družbi puhle gospode govoril vneto in navdušeno, nje pa niti videl ni; in ko jo je zagledal, je govoril dalje, kakor da nje ni tam kakor da ne ve, kako si ga želi. Govoril je in pel, pil in se

smejal nekaj korakov od nje, njo pa puštil pri starem, uvelim možu. Tiste trenutke je vzdgomila nad njegovo ljubeznijo, zato ji je postalo vseeno.

A zdaj ni videla na Milanu nobene krivde več.

Noč je bila neskončno dolga, še daljši je bil naslednji dan, ko je Slaparju po Nanki sporočila, da je na Vinskem vrhu.

Pozno popoldne sta že sedela na klopi nad vinogradom. Slaparju se ni bilo treba mnogo opravičevati zaradi sobotnega večera, ni mu bilo treba povedati, da že nekaj časa živi svoje staro življenje, ko govori o vseh mogočih problemih, kakor da ga res vznemirjajo, v resnici pa govori iz navade in da bi opravičil svoje posedanje po gostilnah. Ni mu bilo treba priznati, da že spoznava brezplodnost svojega razmerja z Mundovo ženo. Mara ga o tem ni vprašala. Govorila mu je o sebi.

»Ne morem več živeti, kakor doslej. Milan, ne morem,« je vzklila, da v drugo ali tretje. »Ali je tebi prav, da še živim z Mundom?«

»Mara, samo moja si in nikogar drugega!« ji je zatrdil Slapar nekajkrat vneto, potem pa začel govoriti glasno in naglo, kakor da je imel načrt že zdavnaj do podrobnosti premišljen. »Tako bova napravila: še drugi mesec se javim k odvetniškemu izpitu, za katerega se že nekaj let pripravljam. Ko ga napravim, odprem pisarno v Mariboru. Tedaj bova opravila z

Za zdravo in čisto kožo obraza

Na splošno velja načelo, da je umivanje obraza z milom škodljivo. Velja pa to za milo, ki vsebuje sodo, ker ta resnično škoduje občutljivemu kožnemu tkivu na obrazu. Dobro toaletno milo pa koži ne bo škodilo. Pogoj seveda je, da je vaša polt zdrava in normalna. V tem primeru se lahko brez skrbi umivate z milom in mastnim toaletnim milom.

Da boste ugotovile, katero milo je za vašo polt najbolje, opazujte, če milo, ki ga uporabljate, ne slabi vaše kože. Če imate suho, pusto, zelo občutljivo in nečisto polt, potem je bolje, da se ne umivate z milom. Mandeljnovi otrobi izredno dobro vplivajo na občutljivo polt. Nasujemo jih nekoliko na roko, jih ovlažimo, premešamo v kašo in si to naneseemo s prsti na obraz in vrat.

Ravnajmo pravilno z radijskim aparatom

Često se pripeti, da ravnamo z radijskim sprejemnikom, ki ga imamo pri hiši, prav površno. Mnogi smatrajo radijski aparat pač za zaboj z mehanizmom, obračajo gumbe, neumorno iščejo postaje, a nikoli ne pomislijo na občutljivost finega mehanizma.

Dobro je, da tudi zaboj sprejemnika namažemo z loščilom za pohištvo, posebej še, če ga imamo v kuhinji, kjer se kvari zaradi pare in temperature, ki je neenakomerna. Če je slučajno na njem kak madež, ga ne očistimo z milom ali vodo, ampak uporabimo loščilo, ki odpravi madeže in daje lep sijaj.

Aparat ima žarnice, ki se zagrejejo. Že na samem zaboji je predvidena ventilacija, toda z nepazljivostjo jo prav pogosto preprečimo. Zato: ne pokrivajte aparata s časopisi, revijami in knjigami, ne prislanjajte ga nikoli prav ob zid. Če ga obložimo z vsemi temi stvarmi, bomo preprečili ventilacijo, kar je posebno škodljivo za manjše aparate.

Ne prižigajmo radijskega aparata neposredno potem, ko smo ga ugasnili. Počakajte nekaj trenutkov, posebno še, če aparat ni posebno dober. Če imate v času oddaje motnje, ne podvomite takoj v kvaliteto aparata. Poiščite počasi po skali, kajti tudi najboljši aparat ima motnje, če postaje niste točno zadeli.

Šele tedaj, ko ste dobro zadeli postajo, boste lahko uživali jasen prenos. Nikoli ga ne odprite preglasno; mislite vedno na to, da imajo vaši sosede pravico do počitka.

Vsaki najmanjši okvari na radijskem aparatu posvetite pažnjo. Če se razumete

PRAKTIČNI NASVETI

Potemneli jedilni pribor najlepše očistimo s surovim, prerezanim krompirjem.

★

Lesno oglje v likalniku bolje gori, ako ga potresemo s soljo.

Na splošno je bolje obraz umivati s čistimi rokami kot pa z raznimi krpami in gobami. Osušite si ga narahlo s staro, mehko brisačo.

Morda vam bo šlo na smeh, če vam povemo, da je v resnici najboljša in najčistejša voda za kožo deževnica. Trda voda, ki vsebuje apnenec, je koži silno škodljiva. Praktično seveda ni izvedljivo, da se vsako jutro umivali s prekuhanjo deževnico, lahko si pa enkrat pripravimo več steklenic te vode.

Če pa je vaša polt nagnjena k rdečici, zajedalcem, mozoljem ali sličnim neprijetnostim, potem si čistite obraz zjutraj in zvečer s čistilno kremo ali obrazno vodo, ki jo pri zelo občutljivi koži lahko razredčite s prekuhanjo vodo ali rožno vodo.

na to, lahko manjše okvare popravite sami. Vsako resno motnjo v aparatu zupajte strokovnemu osebju.

Važno je, da imate poleg aparata tudi dobro anteno, kajti zapomnite si, če slišite brez antene dobro, boste z anteno slišali še bolje.

Statistike so pokazale, da je glistavost mnogo bolj razširjena, kakor si predstavljamo. Imamo nekatera naselja, kjer je skoraj vse prebivalstvo okuženo z glistami te ali one vrste. Prav posebno pogosto pa srečamo glistavost pri otrocih. Stari ljudje pred nami so pripisovali sploh vse vrste krčev, zavijanje in težave v trebuhu, glistam. Verjetno je, da so se redko zmotili.

Če upoštevamo, da ti številni zajedavci živijo in se hranijo na račun človeka in njegove zaužite hrane, nam bo slika bolnika popolnoma jasna, še bolj pa bomo uvideli potrebo po vseh tistih zaščitnih merah, s katerimi lahko

KRALJICA ZDRAVILNIH VRELCEV pri obolenjih: žolča, jeter, žolodca, dihalnih organov, kakor tudi pri stvarjanju peska in kamnov v ledvicah, žolčniku in mehurju, odlična pri gorečici

svoje otroke očuvamo pred tem nepotrebnim zlom.

Največkrat je staršem v veselje, če se otrok in mucka igrata skupno. Oba, mucka in otrok, sta srečna, oba čutita potrebo po igri in razvedrilu. Isti kos kruha oblikujeta oba. Kar ostane enemu, poje drugi.

Pravilna je ljubezen do teh nežnih živali. Toda verjetno bi se nehala smejati srečni atek in mamica, če bi pod povečevalnim steklom pogledala vse, kaj ljubka mačkica nosi na svojih šapicah. Kdo bi ji zameril; saj se je malo prej potikala po dvorišču, po gnojišču ali celo po odprtem stranišču. Skoraj redno bi našli številna jajčeca glist. In tako se otrok pri igri neposredno okuži. Slično se dogaja pri igranju s psički.

Dolga je vrsta, če bi naštevati vse načine,

lej tople in prijetne. Vsako leto se jih je že dolgo veselila. A letos bezga ne bi bila niti opazila, če je ne bi bila mati opozorila nanj. Tudi je ni mogel zazibati njegov prijetni vonj v srečne sanje, saj ni zaspala pozno v noč, pogosto je zatislila oči šele, ko so se oglašali prvi petelini.

Hudo ji je bilo, ker se je izneverila Lojzu. Ko je zdaj razmišljala o vsem, ni mogla dognati, kako se je bilo zgodilo. Ni verjela obljubam stasitega gospoda, vendar je na skrivnem upala, da ji bo poslal sporočilo, naj pride v mesto, kjer ji je našel dobro službo. Težko ji je bilo, če se je srečala z Lojzom, ki je česče kakor prej našel priliko, da sta se sestala. Naravnost izogibala se ga je. A prav tedaj, ko je menila, da se mu je izognila, je stopil pred njo. Čakala je, ne samo na sporočilo zaradi službe, prav na dnu svojega zmedenega srca tudi gospoda, ki jo je tisto noč tako vroče ljubil. Sicer je že slišala, da mestni gospodje ubogemu dekletu obljublajo vse samo zato, da se lahko poigrava z njim. Na vsakem vrhu se je primerilo kaj takega. Toda kljub temu je trepetalo v njej plaho upanje, da je njen gospod morda le drugačen. Kajti lepe in velike besede, ki jih je slišala tisto noč, vendar ne morejo biti laž. Kaj vse ji je rekel? Da je lepa, sladka, da bi jo rad imel za ženo. Kako jo je objemal in poljubljal! Še preden je odšel, ji je zatrjeval, da je ne bo mogel pozabiti in bo še prišel. »Prišel

Kuharski recepti

Pečena jabolka z orehi

Lepim, kislim jabolkom izreži pri pečilu okrogle pokrovčke in izdolbi ježice s pečkami vred. Namesto teh deni v vsako izdolbeno jabolko orehova jedrca, sladkor, limonove lupinice, cimet in pokrij s pokrovčki, ki si jih prej odrezala. V pekačo zloži jabolka drugo poleg drugega in jih speci. Pečena zloži previdno na krožnik, da ostanejo cela.

Pečena jabolka s snegom

Jabolka olup, pri pečilu izreži pokrovček in ga položi na stran. Iz sredine izloči pečke. V vodo deni malo sladkorja, odisavi s cimetom in limonovo lupino. Ko voda zavre, prevri v njej jabolka in takoj odcedi. Jabolka nadevaj z marelično marmelado in pokrij s pokrovčki. Naredi iz beljakov trd sneg, primešaj mu malo sladkorja, v to pomakaj jabolka in jih naloži na kupček v skledo, v kateri jih boš dala na mizo. Skledo z jabolki postavi v pečico, ki naj ne bo prevroča, da se bledorumenno zapečejo. Pečena potrosi s sladkorjem in postreži.

Ocvrte jabolčne rezine

Iz jajčka, mleka in moke naredi približno tako testo kakor za omlete. Malo bolj

gosto naj bo. Jabolka olup, odstrani jim pečke, zreži na pol centimetra debele rezine, pomakaj jih v pripravljeno testo in jih ocvri v vroči masti. Gotove potrosi s sladkorjem. Prav tako lahko ocvreš sveže češplje in drugo sadje.

Jabolčne plošče

V lonček deni malo mlačnega mleka, košček sladkorja, žlico moke in zdrobi vanj kvasa ter pusti, da vzhaja. Medtem žvrkljaj v lončku 1/4 l mlačnega mleka, 2 do 5 rumenjakov, 5 do 8 dkg masla, 5 do 8 dkg sladkorja z limonovo lupino ali vanilijo. Ko si dovolj vmešala, vlij k enemu 1 l moke, ki si je posolila z žličko soli in prideni še kvas. Testo dobro stepaj, da je gladko in se loči od kuhinjske, kar se zgodi v pol ure. Zdaj ga pusti zopet 1 1/2 do dve uri vzhajati. Dobro vzhajano testo razvaljaj za prst debelo in položi plošče na pomazano pločevino, potrosi z na listke zrezanimi jabolki, katerim si dodala malo sladkorja in cimeta. Na vrh položi drugo ploščo iz valjanega testa in deni vzhajat. Dobro vzhajano pomoči z jajcem ali mlekom in speci. Pečeno potrosi s sladkorjem, nekoliko ohlajeno razreži na koščke in ponudi.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Čuvajmo otroke pred glistavostjo

kako lahko zaidejo jajčeca glist v človeški organizem: z umazanimi rokami, z umazanim in neumitim sadjem, z okuženo zelenjavo, z nečisto pitno vodo itd.

Kot je na tisoč načinov okužitve in kakor je včasih težko s precej strupenimi zdravili odstraniti iz telesa te črevesne zajedavce, tako enostavno in preprosto pa je očuvati otroke pred okužitvijo in je zato potrebno zelo enostavno in ceneno sredstvo: čistoča in pravilna vzgoja v osnovnih higienskih vprašanjih.

Črevesni zajedavci so zelo različni po svoji obliki. Imamo trakaste ali trakuljo, ki so sestavljeni iz malih belih členkov ali proglic. Pri glavici rastejo vedno novi členki, stari na spodnjem koncu pa odpadajo in se izločajo z blatom. Vsak tak členek vsebuje jajčeca. Ti zajedavci potrebujejo še vmesnega gostitelja,

Železnokapelski **Carinthia**
Lithion vrelci

v katerem živijo naprej. To je običajno ali svinja ali govedo.

Razen ploščatih imamo še okrogle črve. Sem sodi od 15 do 40 cm dolga navadna glista — askarida — in male bele gliste, ki jim pravimo oxioxe. Za zadnje je značilno, da ležejo jajčeca v okolici danke. Taki otroci zlasti ponoči čutijo močan srbež ob danki in se praskajo. Tako se lahko ponovno okužijo. Ta način okužitve preprečimo, če oblečemo otroku tako obleko, da se ne more praskati in onemogočimo okužitev.

Kakšni so otroci, ki so okuženi z glistami? Če je parazitov malo v telesu, običajno ne

bomo niti opazili kakih burnih znakov. Brez zdravljenja, če otroka zanemarjamo, začne propadati, postane bled, zastaja v rasti, nima pravega apetita, je brez mladostne razigranosti, trpi za črevesnimi prebavnimi motnjami. Pri velikem številu glist ni niti tako redko, da se črevo popolnoma zapre in onemogoči potovanje blatu ter je zato večkrat celo potrebna operacija. Najzanesljivejši dokaz, da nekdo boluje za glistavostjo, je, če v blatu najdemo zrele parazite ali pa njihova jajčeca. V tem primeru pošljemo v laboratorij nekaj blata, kjer zanesljivo ugotovijo, ne samo prisotnost glist, ampak tudi vrsto zajedavcev, kar je važno, preden začnemo z zdravljenjem glistavosti.

Gliste odpravljamo vedno le po zdravniških navodilih in točno tako uporabljamo predpisana zdravila, kot nam je naročil zdravnik. Ta zdravila so namreč v večini primerov močni strupi in pri dajanju večjih količin, kot jih je določil zdravnik, lahko pride ne samo do težkih zastrupitev, ampak celo do smrti.

Naprodaj pri:
RUDOLF SIMONITSCH
Waagplatz 2 Borovlje — Ferlach Tel. 389
in pri vseh ostalih trgovcih

Torej: Vsako sadje in zelenjavo, ki jo uživamo, je treba večkrat oprati v čisti vodi. Paraziti moramo, kje in kakšno vodo pijemo. Otroka že od malih nog navajamo, da si bo pred jedjo in po potrebi redno umil roke, tako da mu to postane življenjska navada. O igranju z domačimi živalmi smo že govorili. Več čistoče v naše domove, več pažnje in pozornosti, pa bomo imeli namesto bledičnih, glistavih, rdečeličnih, razigrane in zdrave otroke.

Mundo in uredila najino vezo. To se bo zgodilo v dveh, treh mesecih. Dotlej potrpi, ostani tu v Halozah, prihajal bom k tebi, a za enkrat naj bo, kakor da se med nama ni nič zgodilo.

Mara je menila, da bi bilo najbolje, če bi možu kar takoj povedala, kako in kaj, ostala na Vinskem vrhu, ali še bolje, če bi si za ta čas, dokler se Milan ne postavi na svoje noge, dobila službo kot trgovska pomočnica v Mariboru. Oba bi odšla v Maribor.

Slapar je vztrajal pri svojem. »Poznam te malenkostne ljudi,« je govoril nekoliko treznejši, »vem kak vrišč bi zagnali. Tega ne maram. Počakaj rajši nekaj mesecev, z eno potezo bova presekala staro življenje in začela z novim.«

»Milan, zame življenje z Mundom nima nikakega smisla,« je Mara kriknila. »Če ne bom s teboj začela drugačnega,« je pristavila čez čas počasi, poudarjajoč vsako besedo, »bom razbila svoje življenje, kot sem tiste čase pri Kosu.«

Za Mundovo viničarijo je rastel košat bezeg. Ker so otroci sproti rezali najlepše veje za puške in sesalke, je bil ves krivenčast in grbast. Toda zdaj, ko je bil odet v belo cvetje, ga to ni kazilo. Bil je kakor velik šopek drobnih belih cvetov. Okoli sebe je širil tako močen vonj, da so bile Naniki, ki je spala z materjo v prednji sobi ob odprtem oknu, noči v tem času vse-

bom po tebe, Nanika, saj nisi, da bi v Halozah kopala trdo zemljo in nosila modro galico, zate je drugačno življenje!« Natančno se je spominjala teh poslednjih njegovih besed.

Odkar je prišla Mara, Nanika ni imela težkega dela; pomagala je v kuhinji in skrbela za hišo in za vrt pred njo. Ob lahkem, gospodskem delu so počasi kopneli dvomi, ki so jo mučili prejšnje dni. Upanje, ki ji je polnilo srce prej samo v tihih nočeh, jo je spremljalo zdaj tudi podnevi.

Nekaj dni po Marinem prihodu je začela previdno vpraševati o ljudeh, ki so bili na gospenjem godovanju, Mara, ki se je rada pogovarjala z dekletom, ji je vsakega gosta podrobno opisala.

»Kdo je bil tisti visoki gospod v sivi obleki, ki ima spredaj dva zlata zoba?« je slednjič vprašala vznemirjena.

»To je agronom Belec. Zelo rad se suče okoli ženskih kril. Zdi se mi, da je dvoril tudi tebi.«

Nanika je zardela.

»Najrajši se drži kuharic in služkinj,« je Mara smeje nadaljevala. »V njihovi hiši nobena ne ostane; ali pobegne sama, ali jo spodi gospa.«

Dekle je prebledelo.

»Ali je že oženjen?«

»Ljubeznivo ženo ima in dva otoka.«

Nanika ni več vpraševala.

Dva dni pozneje pa jo je vprašala Ma-

ra: »Nanika, kako je s tvojim fantom? Si mu še zvesta?«

Naniki je šinila kri v lice. Odprla je usta, a izgovoriti ni mogla besede.

Mara se je nasmehnila. »No, no, saj si mi že priznala, da imaš fanta. Obljubila sem ti vendar balo. Ali ne?«

Nanika je preplašena glasila mlado gospo, ki se ji je nekaj časa prijazno smehljala, potem pa stopila k njej, jo prijala za roko in nadaljevala resno: »Balo boš dobila, kakor sem ti obljubila, takšna bo, kakor jo nimajo niti kmečke hčere. Lepo je, da se imata rada. Samo ljubezen je nekaj vredna, drugo ni nič. Le nekaj mi boš obljubila; danes pride gospod, ki je bil že v nedeljo tu. Pozneje bo mogoče še kdaj prišel, a o tem molči! Boš?«

Nanika je nemo pritrdila. Ni je bilo stvari, ki ji ne bi napravila za svojo gospo.

»Če bi te naš gospod kaj vprašal o meni, povej, da hodim na obiske na Sladko goro in drugam in da prihajajo gospe tudi k meni.«

»Bom, gospa!« je pritrdila Nanika prav tako resno, kakor je vprašala Mara.

Pozneje nista govorili več o tem. Ko je prišel popoldne Slapar, se je Nanika delala, kakor da ga ne vidi. Ko sta bila v hiši, je šla na vrt in si tam našla delo, ko sta odšla na vrt, se je vrnila v kuhinjo. Srečna je bila, da je lahko ustregla svoji gospe. (Dalje)

Pomen beljakovin pri pitanju svinj

I. Splošna važnost pokladanja beljakovin

Vedno spet naletiš na gospodinje, ki hočejo rediti in predvsem pitati prašiče brez beljakovinske krme. Vsled današnjega pomanjkanja denarja za dokup krepke beljakovinske krme ali tudi vsled pomanjkanja domačega posnetega mleka sta taka neracionalna in negospodarska reja in pitanje prašičev do neke mere razumljivi. Vendar uči izkušnja, da s samim krompirjem ali tudi samo s krompirjem in žitom ne moremo s polnim gospodarskim uspehom rediti in pitati. Prašič potrebuje v dnevni krmi vsaj 25 do 30 dkg prebavljive beljakovine, da lahko dobro izkoristi škrobne snovi krompirja in žita! Zato je nujno potrebno dodajati dnevni prašičji krmi krepke beljakovinske krmila, kot n. pr. posneto mleko, ribje in mesne moke, pivski kvas, visokoodstotne oljne tropine (soja, zemeljski oreh, buče) itd.

Izplačljivost stalnega dodajanja krepke beljakovinske krme dokazujeta naslednja dva primera:

1. Pri pitanju s krompirjem, ki so ga mladi prašiči žrli po volji in dobivali na dan po 0,6 kg žita, so porabili za 1 kg prirastka 15 kg krompirja in 2,2 kg žita. Čim pa se je dodalo poleg krompirja na dan 1 kg krepke krme, v kateri je bilo 0,3 kg beljakovinske snovi, so porabili za 1 kg prirastka le 9 kg krompirja. 100 kg beljakovinskih krmil je torej nadomestilo 1400 kg krompirja.

2. Pri pitanju s samim žitom brez dodajanja beljakovinskih krmil so v splošnem porabili mladi prašiči 3 do 6 kg

škrobnih enot krme za 1 kg prirastka. Čim pa se je 10% žita zamenjalo z beljakovinskimi krmili, so porabili okrog 2,4 kg škrobnih enot (3,7 kg žita in 0,3 kg beljakovinskih krmil) za 1 kg prirastka. Z uporabo 100 kg beljakovinskih krmil se pri pitanju na ta način prihrani 350 kg žita.

II. Beljakovine živalskega izvora - predvsem mleko pri pitanju

Izkušnja nas uči, da se mora zaradi polnega uspeha nahajati v prašičji klaji vsaj ena tretjina beljakovine, ki je živalskega izvora, torej posneto mleko, sirotka ali pa razne ribje in mesne moke. Samo breje in dojne svinje lahko shajajo s krepko, beljakovinsko krmo, ki je samo rastlinskega izvora, n. pr. visokoodstotne oljne tropine. Pri pitanju pa brez beljakovinske krme živalskega izvora ne gre dobro. Pri tem nastaja pri nas v Avstriji predvsem aktualno vprašanje, da za krmiljenje svinj zajamemo in pripravimo vse posneto mleko, katerega se obeta v državi od leta do leta večja količina. Že danes so težkoče glede pravilne uporabe vsega posnetega mleka in sirotke iz mlekarne.

Pri pokladanju posnetega mleka svinjam je treba upoštevati:

a) Mlečna beljakovina je najcenejša in najplemenitejša, najuspešnejša beljakovina, ki se ne izkorišča sama kot taka najbolje, ampak najugodnejše deluje tudi na izkoriščanje ostale beljakovinske krme, ki jo pokladamo zraven (n. pr. oljnih tropin).

b) S pokladanjem posnetega mleka ali sirotke (tudi polno mleko kot beljakovin-

sko krmilo ne deluje nič boljše) proizvajamo najboljše kvalitete mesa in slanine, ribje moke kakovost mesnih proizvodov dočim se tudi ob najpreudarnejši uporabi vedno nekoliko poslabša.

c) Posneto mleko, pinjenec in sirotka so domači proizvodi, dočim je za ribje in mesne moke šteti dragocene devize.

Vsled stalno naraščajoče proizvodnje mleka v Avstriji nujno postaja pereče tudi vprašanje, kako s cenejšo proizvodnjo »posnetega mleka v prahu« shraniti in pripraviti za prašičereje vse viške posnetega mleka, ki nastajajo v naših mlekarinah.

Agrarni svetnik France Vernik

Razno

Za lažje prestavljanje električnega pastirja po jesenskih pašiščih

Električni pastir je prav pripraven za pašo živine po jesenskih pašiščih, kakor so to umetni travniki, deteljino-travne mešanice, strniščne krmne rastline in podobno. Za naglejšo prestavljanje ograje pa je dobro, če na količke električnega pastirja kakih 30 cm od spodaj nabijemo ali še bolje vdelamo prečne, ca. 20 cm dolge letvice. Tako si bomo prihranili delanje lukenj za kolje ali pa zabijanje teh v zemljo s težjim kladivom, s čimer jih navadno veliko število pokvarimo. Kol bomo zasadili nekoliko v zemljo, stopili na prečno letvico z nogo in ga porinili v zemljo, tako da bo trdno stal.

Strešno lepenko bomo lažje nalepili odkar imamo mrzlo lepilo, ki ga izdeluje fa. Avenarius, tovarna karbolineja na Dunaju, Burgring 1. Ista tovarna izdeluje »Palesit 100«, ki je potrebno za zamažanje razpok in vogalov, ki nastanejo pri napenjanju strešne lepenke.

Lesen pokrov za silose

Običajno pokrijemo silose z ilovico, ki je pa ni povsod na razpolago. V takih primerih si lahko pomagamo z razdeljivim lesenim pokrovom. Da preprečimo zraku dostop do silaže, zamažemo odprtine z ilovico. Leseni pokrov utežimo s kamenjem. Pri sveže silirani krmi zadostuje utežitev 300 kg na m², pri krmi, ki smo jo silirali v ovenelem stanju, mora utežitev znašati najmanj 600 kg na m².

In še en preudarek

Ko smo zadnjič kritično pretresli vprašanje ozim in kolobarju naših kmetijskih rastlin, predvsem ozimne rži, smo pri načelnem gledanju na vprašanje uvideli, da pri nas glede rastlinske proizvodnje marsikaj ni v skladu z rentabilnostjo kmečkega obrata. V skladu z rentabilnostjo kmetovanja danes n. pr. ni več, da se lotevamo odprave preobremenjenosti kmečke družine z delom tako, da kupujemo drage stroje, ki nam zaradi pomanjkanja površine posevkov nikoli ne bodo mogli biti rentabilni in ki kmetijo samo še bolj obremenijo z mrtvim premoženjem. Res, na ta način razbremenimo kmečko družino, toda delovnega dneva ona ne dobi boljše poplačanega. Za boljše poplačani delovni dan je namreč treba dvigniti donos naših poljskih rastlin, travnikov in živine.

Ko smo te dni na ekskurziji študentov agronomskih fakultet v Ljubljani po Koroškem razgovarjali s kmetovalcem Wurzerjem v Motniški dolini — ki ga sodim med najresnejše in najkonsekventnejše gospodarje — nam je na podlagi petnajstletne prakse dejal, da obstoj kmeta na svoji zemlji in njegova odporost proti krizam ni v mnogostranosti njegove proizvodnje, temveč ravno nasprotno v premišljeni enostranski ureditvi kmečkega obrata. In on ima prav.

Le pogledimo: Ali mnogostranost, poleg tega, da obremenjuje za delo razpoložljive ljudi s prekomernimi delovnimi naporji, ne zahteva celo vrsto posebnega orodja, strojev in naprav in ali ne zahteva pri današnji stopnji kmetijske znanosti in meji rentabilnosti tudi za vsako področje dejavnosti na kmetiji specialista? Vsako orodje, vsak stroj in vsaka naprava pa stane denar, vsaka specializacija zahteva poleg potrebnih ljudi predvsem učenje in praktične izkušnje, katere je tudi treba drago plačati. Teh potrebnih sredstev za mnogostransko, a tudi rentabilno gospodarsko dejavnost pa pri nas iz leta v leto bolj primanjkuje.

Čim manjša je naša kmetija, tem bolj toži kmet o nerentabilnosti svojega kmetovanja. Istočasno pa se tudi na manjših kmetijah pojavljajo stroji in naprave, ki niso upravičljivi

ni na naših srednjih kmetijah. Vse bega okoli problema: stroj v kmečkem delu. To beganje za rešitev obstoječih težav na naših manjših kmetijah pričinja zavzemati takšen obseg, da bi se človek skoraj vprašal: kako dolgo še, da bo tudi vrtnar zamenjal svojo motiko z motornim okopalnikom?

Vprašanje je sicer smešno, toda pripravno, da ponazorimo nesmiselno gospodarjenje na manjših kmetijah, kjer se doslej še ni zgodilo dosti za višjo produktivnost dela. Še naprej se seje ta rž in pšenica, še naprej jarine, oves in ječmen, tudi koruzo še vidimo poleg krompirja, pese, ajde, repe, lanu, zelja itd. Vsakega je nekaj, pa čeprav samo »tri merce« ali »en birn kraja«. In zaključek: spet vsakega nekaj, toda premalo za lastno družino in premalo za živino, tržnega efekta pa nobenega. Nasprotno, dogaja se, da z lesom kupujemo vsakdanji kruh. Tako pa ne more iti naprej.

Naj ob vsem tem samo pribijem in postavim v razmišljanje:

1. S poenostavitvijo rastlinske proizvodnje v smeri omejitve vrst žita in okopavin na najbolj donosne ter povečanje pridelovanja krme je na manjših kmetijah dana edina pot k povejanju produktivnosti dela.
2. Poenostavitvi rastlinske proizvodnje mora slediti poenostavitev v živalski proizvodnji. Na strokovni sposobnosti in na izkušnjah se je treba odločiti: ali krave za mleko, ali prašiči za meso, ali pa perutnina za jajca in morebiti tudi za meso.
3. Kakor pitanje prašičev, tako tudi uporaba umetnih gnojil in originalnega semena ne smejo biti zadeva »velikih, ki imajo več«. Tudi na malih kmetijah so to prvi predpogoji za rentabilnost kmetovanja.

Ko bo vse to urejeno, potem bomo videli, kaj na naših manjših kmetijah na mehanizaciji res potrebujemo, kaj je odveč in za odprodati. Sedaj pred jesensko setvijo je čas za take preudarke, ki jih po naših kmetijah tako nujne spremembe zahtevajo. Čez leto dni bo brez dvoma za marsikoga prehod iz dosedanjega k novemu, na trg usmerjenemu kmetovanju težavnejši.

Blaž Singer

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Izpodbojne zahteve in pravde

II.

Oglasi se drugi upnik Merlina in pravi: »Čudno se nam je vsem zdelo, da Merlin posebno v zadnjih dveh letih opravlja tako sumljive posle, kar prej pri njemu nismo opazili in smo mu tudi radi pomagali. Pred enim letom je prodal les iz ene svojih gozdnih parcel na golo sečnjo tujemu nakupovalcu lesa, ki se bavi z eksportom in prodaja les na debelo v razne druge države. Mislili smo pač, da hoče sedaj s to kupnino odplačati nekaj dolgov. Najprej smo potem od neke znane uradnice tega kupca izvedli, da je bila kupnina jako nizka; — potem smo zvedeli, da sta Merlin in kupec to nizko kupnino obračunala za neki Merlinov dolg od davno prej, kar se nam je že čudno zdelo, ker o tem dolgu tudi Merlinovi nič ne vedo. Tudi prekupčevalec lesa je potem izsekal in izvozil le najlepši les, drugega, mlajšega pa je pustil, ker si je baje izgovoril pravico, da s sečnjo še par let čaka! — Zdaj smo se za to kupnijo še bolj zanimali in na posekanih štorih izračunali, da je Merlin že samo za les, ki ga je tujec sedaj vzel iz gozda, za polovico premalo dobil, da bo pa les, ki je v gozdu še ostal, kmalu tudi toliko vreden. Zdaj samo še ne vemo, če je tisti dolg, ki ga je tujec dogovorno z Merlinom poračunal s kupnino, sploh obstajal, ali pa je ta dogovor samo plačilo tujega trgovca Merlinu za predobro kupčijo, za Merlina pa kakšna skrita rezerva.

Nato pa advokat: »Zopet moram naglašati, da je tudi v tem slučaju glavna stvar, da vse to lahko s pričami in izvedenci dokažete. Ker vsi trdite, da je vaša terjatev že v plačilo zapadla, da so vsi opomini brez uspeha, da ne plačuje več obresti itd., je seveda jasno, da ste s takimi dejanji in posli gotovo oškodovani.

Pri vseh takih prilikah pa je treba paziti, da z vašim izpodbijanjem ne pridete prepozno! Ker pravite vsi, da se bavi Merlin s takimi posli v zadnjih dveh letih, je rok dveh let navadno zadnji čas, da vložite izpodbojne tožbe, kakor postava to zahteva. V slučaju, ki ste mi ga sedaj povedali, je dvojje mogoče: Rok let velja, če je prej omenjena pogodba z lesom kolikor toliko pravilna pogodba, samo da je moral kupec vedeti, da stoji Merlin slabo; če pa je iz vseh okoliščin lahko sklepal in je vedel, da je Merlinova pogodba z njim za druge upnike nevarna in sama po sebi potratna in zapravljiva, je treba to kupčijo izpodbijati že v enem letu! Meni se pa po vašem pripovedovanju zdi, da je ta način kupčije tak, da skoraj ni več daleč od goljufije, tako, da je kupec moral poznati ali spoznati slabe namene Merlina proti drugim upnikom.

Rok za vložitev tožb se računa od časa, ko je dolжник sklenil kako tako sumljivo pogodbo in je torej važno in potrebno, da se vsak upnik briga za svojo terjatev takoj, ko zapade terjatev v plačilo, pa tudi že prej, da zahteva dobro zavarovanje na dobrem mestu ali pa, če to ni več mogoče, da taka sumljiva dejanja takoj izpodbija s tožbo, ki ni ravno navadna in zahteva že advokatsko poznanje zakona.

Samo, če je dognano, da je tisti, komur se je kaj darovalo ali s komur se je napravil kakršni koli posel, dobro vedel, da je to samo zapravljivanje premoženja na škodo upnikov, velja čas enega leta! Zakon take slučaje prav natančno razlikuje.

»Ali mi morete še kak tak slučaj povedati, da bi se to umazano perilo kar na enkrat pralo?«

Pa se oglasi še ena ženska z vprašanjem: »Kako pa to, da je Merlin svoji ženi kar naenkrat vrnil doto, ki mu jo je v hišo prinesla, ker žena pripoveduje, da prodaja mleko od dveh krav ona in in da so tudi volji njeni! To živino pa je žena dobila za doto in ni navada, da se ženi brez razloga med življenjem to vrača! Če pride potem kaka dražba, pa je vse, kar je v hlevu, naenkrat samo last žene! Ali je to prav?« — »Tudi to je izpodbojno v času dveh let, odkar se je zgodilo, slično, kakor prvi slučaj« pravi odvetnik.

V prihodnjem članku bomo na kratko navedli še druge določbe, ki jih je treba vedeti.

Budnost je potrebna

Celovška „Die Neue Zeit“ je v svoji nedeljski številki objavila pod zgornjim naslovom uvodnik, v katerem opozarja na dejstvo, da pri nas v Avstriji spet vedno bolj dvigajo glave elementi nacizma in avstrofašizma, katerim da so se brez pomisleka pridružili tudi gotovi krogi iz OVP in VdU, ki sanjarijo o kapitalistični obnovi ter se nadejajo nove ureditve srednje Evrope. Iz članka, ki govori zlasti o razmerah na Koroškem, povzemamo naslednje nadvse točne ugotovitve:

V teku kratkega časa na Koroškem lahko opazimo, kaj se dogaja v senci tega povezovanja (mišljeno je povezovanje med nacističnimi in reakcionarnimi krogi v Avstriji — op. ured.). Razen razstrelitve spomenika na pokopališču pri Velikovicu po „neznanih storilcih“ ter razen dejstva, da so v glavnem mestu dežele v znak protesta proti celovškemu mestnemu odboru, ki ni hotel spremeniti imena ceste 8. maja, ki spominja na konec svetovne vojne ter na osvoboditev Avstrije izpod fašizma po zavzetih, ponoči pomazani hišne številke te ceste, je še več drugih pojavov, ki dajejo povod za budnost.

Tak pojav je na primer združitev OVP in VdU ter njihova skupna strategija proti socializmu in proti svobodi naše dežele. Poseben dokaz za mišljenje obojevalcev totalnega kurza pa je doprinesla „Allgemeine Bauernzeitung“, glasilo OVP-jevskega Bauernbunda, ki — kakor znano — hodi po globoko izhojenih stopinjah „Reichsnährstanda“ (nacistična kmetijska organizacija — op. ured.). Le-ta namreč v zvezi s pobjemom dr. Johana iz Adenauerjeve visoke birokracije v Vzhodno Nemčijo predzno navaja: „... kdor se je z orožjem boril proti svojemu narodu“, ta v državni službi nima nič iskati (pri čemer pa ni nihče drugi mišljen kot nasprotniki hitlerjevskega fašizma).

Za združitev naprednih sil v Trstu

Komunistična partija za cono »A« Svoobodnega tržaškega ozemlja, ki je od kominformovske resolucije dalje delovala neodvisno od Vidaličeve kominformovske KP, je imela minulo nedeljo svojo konferenco, na kateri je z ozirom na sedanjo stopnjo političnega razvoja v Trstu, ki nujno terja enotnost in združitev naprednih socialističnih sil, sklenila svoj razpust. To potrebo je v daljšem referatu obrazložil sekretar Komunistične partije STO Eugenio Laurenti, ki je med drugim dejal, da je prav sedaj dozorel čas za še odločnejši boj za enotnost tržaških delovnih množic, ki so razkrojene v različnih strankah in zato pasivne.

Za združitev naprednih socialističnih sil v Trstu so dani vsi objektivni in realni pogoji, ker med delavstvom vlada silno nerazpoloženje tako s kominformovsko politiko kot z iredentistično politiko tistih strank, ki imajo vsaj nekaj delavstva v svojih vrstah. Komunistična partija STO naj se razide zato, da bo njeno članstvo lahko v sklopu ostalih socialističnih sil podprlo prizadevanja za ustanovitev široke, skupne in enotne socialistične fronte, ki naj bi se opirala na stvarne težnje tržaških delovnih ljudi. Enotnost socialističnih sil je sedaj najvažnejše vprašanje, je dejal Laurenti, zato je naloga komunistov, odstraniti vse kar bi utegnulo ovirati.

Se en neuspeh okoli nemške oborožitve

Po odklonitvi pogodbe o Evropski obrambni skupnosti v francoskem parlamentu naj bi se po britanski iniciativi 14. septembra začela konferenca devetih držav (poleg „iztirjenih“ partnerjev EOS še Amerike, Velike Britanije in Kanade) v Londonu, na kateri naj bi razgovarjali o novih možnostih vključitve Zpadne Nemčije v obrambo Zapada in o modusu njene ponovne oborožitve.

Kakor je bilo predvčerajšnjem sporočeno, britanska vlada ni razposlala vabil za predvideno konferenco, ker njen predlog ni našel pričakovanega odziva zlasti v ZDA in v Franciji. Izgleda, da konference tudi pozneje ne bo in da bodo prepuštili razpravljanje o tem vprašanju Glavnemu svetu Atlantskega pakta, ki se bo sestal verjetno šele meseca oktobra.

Taka predzno ni samo žalitev nešteti žrtev fašizma, marveč tudi tistih poštenih Nemcev, ki so hoteli domovino obvarovati pred grozečim prepadom...

Toda tudi drug primer je značilen za gotove pojave v naši deželi: Nastojenje našega pravosodstva. Pred okrajnim sodiščem v Velikovicu je bila pred kratkim tiskovna razprava, pri kateri je šlo za vprašanje, ali je nečastno, če je kdo imel zveze s partizani, v katerih vrstah so se končno Avstriji, Nemci in Italijani poleg Jugoslovancev borili proti gospodstvu Hitlerja in Mussolinija. Sodnik je bil mnenja, da je povezava s partizani „nečastna“ in tudi prizivni senat celovškega deželnega sodišča se je pridružil temu pojmovanju. Daleč smo od tega, da bi ta pravdorek, ki je protustaven in vzbuja majanje v glavo, smatrali za osebno odločitev po strankarskopoličnih vidikih. Toda v tem sovraštvu do fašizma, katerega žrtve uživajo na osnovi državnih zakonov, ki jih morajo varovati tudi pravne oblasti, prednosti in oskrbo, videti že nekaj nečastnega, je razumljivo. Da se zdaj tudi pravosodno ministrstvo zanima za ta pravdorek, ni nič čudnega, če naj bi Avstrija še naprej uživala sloves pravne države.

Nočemo še trditi, da je avstrijska demokracija v nevarnosti. Toda poskusov gotovih krogov in subverzivnih elementov, ki bi hoteli pod okriljem težko in z velikimi žrtvami spet priborjene svobode izpodkopati mlado avstrijsko demokracijo, ter spet preizkusiti svoje politične sile, ni mogoče prezreti.

Ne Koroška ne republika Avstrija ne preneseta političnih motenj. Koroška je obmejna dežela in potrebuje mir še posebej, in neumorne zahteve Avstrije po neodvisnosti naletijo pri velesilah vedno spet na pridržke, ki narekujejo potrebo, biti buden v nakazanem oziru.

ti združitev teh sil. V tem smislu je razpust KP v sedanjih pogojih revolucionaren akt, ker bo prispeval k ostvaritvi možnosti, da se zberejo delavske sile Trsta v enotno socialistično fronto.

Po Lavrentijevem referatu je bila obširna diskusija, v kateri so sodelovali številni delegati iz Trsta samega in z ostalega ozemlja cone »A«. Nato so delegati konference izvolili iniciativni odbor, ki ima nalogo, da uresniči sklepe in zaključke konference.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.00 Glasbeni pozdrav — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 13.55 Slovenska oddaja — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.30 Popoldanski koncert. **Poročila dnevno:** 5.49, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00 00.00.

Sobota, 11. september:

9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 11.00 Za dobro voljo — 14.35 Pozdrav nate — 15.35 Domači zvoki — 20.00 Vedra oddaja — 20.15 Za dober konec tedna — 22.15 Plesna glasba po željah.

Nedelja, 12. september:

7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.00 Kmečka oddaja — 9.00 Lepe melodije — 10.00 Maša — 11.30 Vedra oddaja — 15.00 Pozdrav nate — 17.15 Glasba — 17.45 Kliče mladi — 19.05 Lokalni šport — 19.15 Lepe melodije — 20.00 Vedra oddaja — 21.30 Šlagerji.

Ponedeljek, 13. september:

15.30 Zabavna glasba — 15.45 Knjižni kotiček — 17.10 Iz filma in operete — 18.45 Slovenska oddaja za našo vas — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Priljubljene melodije — 21.15 Šlagerji.

Letošnja tujsko - prometna sezona ugodna

Po statistiki, ki jo je objavil koroški tujsko-prometni urad za mesec julij, je razviden ugoden razvoj tujskega prometa v letošnji sezoni. V Vrbi so našli mesece julija 1954 81.908 prenočišč, dočim jih je bilo leta 1953 v istem mesecu 59.696. V Porečah je bilo letos 53.357 prenočišč nasproti 46.163 prenočiščem v minulem letu. V Millstattu ugotavljajo letos julija 38.422 prenočišč, leta 1953 pa 35.369. Na Klopincu, v občini Škocijan, je bilo letos julija 45.420 prenočišč, kar pomeni visok

prirastek nasproti lani v istem času, ko so jih našli le 25.667. Podobno izkazujejo tudi ostali manjši ali večji tujsko-prometni kraji viden napredek tujskega prometa.

Zaradi deloma ugodnega vremena meseca avgusta računajo, da so letošnja tujsko-prometna prenočišča presegla številko dva milijona. Sezona leta 1953 izkazuje 1.880.000 prenočišč. Pred letom 1938 je bilo v najboljših letih največ 1.600.000 tujsko-prometnih prenočišč.

Bil je navzoč pri iskanju svojega lastnega trupla

Günter Prack je kaj samostojen dečko. Živi pri svoji materi na Dunaju in se je v počitnicah večkrat sam napotil na Laerberg, da bi obiskal svojo staro mater. Tam se je rad kopal v nekem tolmu. Tudi minuli teden je nekega jutra odšel z doma in ko ga ni bilo h kosilu, se mati še ni vznemirjala, ker je mislila, da je spet odšel k svoji stari materi. Toda, ko trinajstletni sin tudi zvečer ni prišel domov, je mati zadevo naznanila pri policiji. Policija je v vseh okrajih takoj pričela z mrličnim iskanjem, toda bilo je zaman.

Ko tudi drugi dan ni bilo nobenega sledu o fantu, so alarmirali požarno brambo, ki se je opremljena z rešilnim orodjem napotila na Laerberg, ker so obupali starši domnevali, da je fant pri kopa-

nju utonil v tolmu. Teta je povedla požarno brambo na kraj, kjer je fant navadno skakal v vodo. Može so pričeli z iskanjem in kmalu se je zbrala velika množica radovednežev in opazovala reševalno akcijo. Naenkrat je pa eden izmed fantov, ki se je z Günterjem večkrat skupaj kopal, zagledal svojega prijatelja v množici in je zaklical nekemu stražniku »tukaj stoji tisti, ki je utonil«. Na ta krik se je teta obrnila in takoj spoznala svojega nečaka, ki je slučajno prišel zraven in tudi radoveden gledal akcijo požarne brambe, ne da bi vedel, da je šlo za njega samega.

Pozneje se je izkazalo, da je fant prešal noč na klopi v nekem parku prav v bližini svojega doma.

Začetek šolskega leta 1954-1955

Na ljudskih šolah:

v ponedeljek, dne 13. septembra;

na glavnih šolah:

v torek, dne 14. septembra;

na državni realni gimnaziji in realki v Celovcu:

V ponedeljek, dne 13. septembra: ponavljalni in dopolnilni izpiti, sprejemni izpiti v drugi do osmega razreda;

v torek, dne 14. septembra: sprejemni izpiti v prve razrede, nadaljevanje ostalih izpitov;

v sredo, dne 15. septembra: vpisovanje v drugi do osmega razreda;

v četrtek, dne 18. septembra: otvoritvena božja služba, nato ob 9. uri začetek šolskega pouka.

Na trgovski akademiji in trgovski šoli v Celovcu:

13. septembra, ob 8. uri: sprejemni izpiti v višje razrede, ponavljalni in dopolnilni izpiti;

14. septembra, ob 8. uri: sprejemni izpiti v prvi razred (pristojbina 6 šilingov);

15. septembra, ob 8. uri: vpisovanje v trgovsko šolo;

16. septembra, ob 8. uri: vpisovanje v trgovsko akademijo in abiturientski tečaj. Seboj je treba prinesiti: Zadnje šolsko spričevalo, rojstni in domovinski list ter 35 šilingov kot pristojbino za vpis.

Imenovanja v šolski službi

Koncem meseca julija je koroška deželna vlada sklenila med drugimi naslednja imenovanja za ljudske in glavne šole:

Za definitivnega ljudskošolskega direktorja v Gorjah na Zilji: Zenkl Oskar;

za definitivne šolske vodje: Za Vrhom: Struger Simon; Apače: Vouk Rudolf; Lepena: Sattmann Franc; Trušnje: Wolte Valentin; Remšnik: Skant Johan; Žvabek: Rapp Primož;

za krajevno definitivne učitelje: Bilčovs: Maurer Pavla, Wutte Irena; Sele: Hribernik Anton; Zgornje Libuče: Mavrovič Melita; Št. Peter na Vašinjah: Suanjak Marko.

RADIO PROGRAM

Torek, 14. september:

15.30 Z glasbo gre vse bolje — 17.30 Alfons Bauer, München in njegovi solisti — 19.15 Igrajo tirolske godbe na pihala — 20.00 Simfonični koncert — 21.45 Šlagerji od včeraj.

Sreda, 15. september:

15.30 Zabavna glasba — 15.45 Otroška ura — 18.45 Slovenska oddaja — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Orkestralni koncert — 21.15 Vesela slušna igra.

Četrtek, 16. september:

14.45 Kultura in znanost — 16.00 Pevska ura — 16.30 Oddaja iz Linza — 18.30 Tukaj govori UNESCO — 18.45 Kmečka oddaja — 19.30 Philips-revija — 20.30 Avstrijski humor — 21.15 Orkestri igrajo za vas.

Petek, 17. september:

15.45 Za otroke — 16.25 Mala pripovedka za naše otroke — 18.45 Slovenska oddaja — 19.35 Zvok dneva — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Radijski oder.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.30 Za gospodinje — 8.30 Za pionirje — 12.20 Za naše kmetovalce — 13.15 Zabavna glasba — 15.30 Zeleni ste — poslušajte (razen ob sredah) — 16.00 Utrinki iz literature — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 V plesnem ritmu — 19.00 Zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik — 23.00 do 24.00 na val 327.1 m Oddaja za tujino. **Poročila dnevno:** 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 11. september:

12.00 „Pohorski fantje“ pojo in igrajo — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Hrvatska narodna glasba — 18.00 Okno v svet — 20.00 Operetna glasba — 20.30 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 12. september:

8.15 Domače pesmi — 9.00 Otroška predstava — 9.30 Lepe melodije — 13.30 Zeleni ste — poslušajte — 15.15 V pesmi in plesu po

Jugoslaviji — 16.30 „Neznani talenti“ — 18.00 Radijska igra — 20.00 Mali koncert lahke glasbe — 20.30 Športna poročila — 20.40 Pester spored opernih melodij.

Ponedeljek, 13. september:

12.00 Slovenske narodne pesmi — 14.30 Novi filmi — 14.40 Umetne in narodne pesmi — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — 18.00 Nasveti za dom — 10.30 Lahka glasba — 20.30 Radijska univerza: „Televizija“.

Torek, 14. september:

11.00 Šolska ura — 12.00 20 minut z Veselimi godci — 14.30 Iz znanosti in tehnike — 18.00 Športni tednik — 20.00 Stare slovenske vojaške in stanovske pesmi — 20.40 Igrajo veliki zabavni orkestri.

Sreda, 15. september:

12.00 Slovenske narodne in umetne pesmi — 14.30 Turistična oddaja — 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 18.00 Modni kotiček — 18.10 V pesmi in plesu po naši deželi... — 18.50 Okno v svet — 20.00 Operetna in lahka glasba.

Četrtek, 16. september:

12.00 Igra godba na pihala — 14.30 Kulturni pregled — 14.40 Pesmi jugoslovanskih avtorjev — 18.00 Zdravstveni nasveti — 18.10 Naši in inozemski solisti pred mikrofonom — 20.00 „Četrtek večer domačih pesmi in poskočnih napevov“ — 20.40 Zunanje-politični feljton.

Petek, 17. september:

14.30 Nekaj za lovce — Igra Mariborski pihalni ansambel — 18.00 Iz bojev naših narodov — 18.30 Umetne in narodne pesmi — 18.50 Družinski pogovori — 20.00 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2, Postschleiffach 17.

Poslušajte

slovenske kmetijske oddaje radia Celovec, ki so odslej vsak ponedeljek ob 18.45 uri pod naslovom „za našo vas“. — Pazite na spremenjeni čas slovenskih oddaj